

Institut de Dret privat europeu i comparat
Universitat de Girona (Coord.)

El Dret civil català davant la transformació digital i les exigències de la sostenibilitat

El Dret civil català davant la transformació digital i les
exigències de la sostenibilitat

El Dret civil català davant la transformació digital i les exigències de la sostenibilitat

**Institut de Dret privat
europeu i comparat
Universitat de Girona
(Coord.)**

CIP 347(467.1) JOR

Jornades de Dret Català (23es : 2025 : Tossa de Mar, Catalunya)

El Dret civil català davant la transformació digital i les exigències de la sostenibilitat / \$c Institut de Dret privat europeu i comparat Universitat de Girona (Coord.). – Girona : Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona : Documenta Universitaria, juny de 2025. – 1 recurs en línia (686 pàgines). Ponències de les XXIIIenes Jornades de Dret Català, celebrades a Tossa de Mar els dies 25 i 26 de setembre de 2025.

– Descripció del recurs: 10 juliol 2025

ISBN 978-84-9984-703-0 (Documenta Universitaria). – ISBN 978-84-8458-539-8 (Oficina Edicions UdG)

I. Universitat de Girona. Institut de Dret Privat Europeu i Comparat

1. Contractes electrònics – Congressos 2. Comerç electrònic – Dret i legislació – Congressos 3. Xarxes socials en línia – Dret i legislació – Congressos 4. Capacitat jurídica – Congressos 5. Consentiment (Dret) – Congressos 6. Protecció de dades – Congressos 7. Reparacions – Dret i legislació – Congressos 8. Desenvolupament sostenible – Congressos 9. Seguretat informàtica – Congressos 10. Criptomoneda – Dret i legislació – Congressos 11. Dret català – Congressos

CIP 347(467.1) JOR

Disseny de la coberta: Documenta Universitaria

Il·lustració de la coberta: Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona

© del text: els seus autors

© de l'edició: Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona

© de l'edició: Documenta Universitaria*

www.documentauniversitaria.com

info@documentauniversitaria.com

Documenta Universitaria* d'Edicions a Petició, SL

ISBN Documenta Universitaria

978-84-9984-703-0

ISBN Oficina Edicions UdG

978-84-8458-539-8

DOI: 10.33115/b/9788499847030

Girona, juliol de 2025

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes —llevat que s'indiqui el contrari— a una llicència Creative Commons de tipus Reconeixement-NoComercial (BY-NC) v.4.0. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font i que no en feu un ús comercial. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.ca>

**Documenta
Universitaria**

@DocUniv
documentauniversitaria.com

Les Vint-i-tresenes Jornades han estat organitzades per l'Institut de Dret privat europeu i comparat de la Universitat de Girona, en col·laboració amb l'Ajuntament de Tossa de Mar i el suport de:

- Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia i Qualitat Democràtica
- Universitat de Girona
- Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya
- Deganat autonòmic dels Registradors de la Propietat i Mercantils de Catalunya
- Col·legi Notarial de Catalunya
- Facultat de Dret UB (Deganat)
- Facultat de Dret UdG (Deganat)
- Facultat de Dret UPF (Deganat)
- Col·legi de l'Advocacia de Girona
- Col·legi d'Advocats de Terrassa
- Col·legi de l'Advocacia de Figueres
- Col·legi d'Advocats i Advocades de Tortosa

Índex

PONÈNCIES

Ponència inaugural

El Derecho privado ante los retos del cambio digital y de la sostenibilidad 21

REINER SCHULZE

1. Introducción 23

2. Cambios en el Derecho privado europeo 26

 2.1. Enfoques ante la transformación digital 26

 2.2. Enfoques ante las exigencias de la sostenibilidad 35

3. Cambios en el Derecho de los Estados miembros 40

 3.1. Enfoques ante la transformación digital 40

 3.2. Enfoques ante las exigencias de sostenibilidad 49

4. Tareas para la doctrina jurídica y la legislación..... 52

 4.1. Diseño de la normativa 52

 4.2. Ámbitos de actuación..... 58

5. Conclusión..... 75

Primera ponència Contractació privada i entorn digital

Contractació privada i nous entorns digitals..... 81

MIREIA ARTIGOT GOLOBARDES

1. Les profundes transformacions dels drets de contractes europeus al segle XXI 83

2. Les dades personals com a element nou de la dinàmica transaccional digital..... 89

 2.1. L'enfocament europeu en la protecció de les dades personals..... 89

 2.2. La formació dels *datasets* dels interessats i les inherents limitacions del RGPD... 93

 2.3. Les dades com a element essencial per l'automatització i la personalització contractual 97

3. La paradoxa digital: estandardització, personalització automatitzada de les transaccions amb consumidors i el repte de la posició sistèmica del consumidor en transaccions digitals	99
3.1. Estandardització contractual.....	100
3.2. La personalització automatitzada de les dinàmiques transaccionals.....	103
3.3. Les transaccions digitals i la posició sistèmica del consumidor	115
4. Reflexions finals: repensant un dret de contractes útil pels reptes que presenten els nous entorns contractuals.....	118
 Les obligacions implícites de les plataformes en línia envers els béns i serveis subjacents i la responsabilitat contractual.....	
JOSEP MARIA BECH SERRAT	
1. Introducció	123
2. Una responsabilitat de la plataforma per la influència predominant sobre els proveïdors	126
3. Una responsabilitat de la plataforma per incompliment del contracte d'accés relacionada amb els béns o serveis subjacents	137
3.1. L'incompliment d'unes obligacions implícites imposades per la bona fe	137
3.2. Una responsabilitat extracontractual per la confiança especial suscitada en el client en la contractació dels béns i serveis.....	154
4. Una responsabilitat contractual de la plataforma basada en la distribució de riscos i oportunitats: un «aixecament del vel» més enllà de la transparència	160
5. Conclusions	173
 Els menors i el contracte amb les xarxes socials	
TOMÀS GABRIEL GARCIA-MICÓ	
1. Introducció	183
2. El contracte amb les plataformes de xarxes socials	184
2.1. La prestació contractual de l'operador de la plataforma: el servei de xarxa social	185
2.2. La contraprestació de l'usuari: les dades personals.....	185
3. La capacitat d'obrar dels menors	187
3.1. En el Codi Civil de Catalunya.....	187
3.2. En el Codi Civil espanyol i altres drets territorials.....	187
4. Els actes conformes als usos socials.....	188
4.1. Els usos socials en el dret català.....	188
4.2. La capacitat contractual dels menors segons la jurisprudència espanyola	189
4.3. Els <i>actes de la vie courante</i> del dret francès	192
4.4. El <i>Taschengeldparagraph</i> del dret alemany.....	194
4.5. Els <i>atti minuti de la vita quotidiana</i> del dret italià.....	195
5. La capacitat dels menors per concloure el contracte amb les xarxes socials	197
6. La capacitat per a consentir el tractament de dades personals	200
6.1. Al Reglament General de Protecció de Dades.....	201
6.2. A la Llei Orgànica de Protecció de Dades Personals i Garantia dels Drets Digitals	202
7. Reflexions finals	203

Segona ponència Contractació privada i sostenibilitat

La incidencia de las políticas comunitarias de sostenibilidad en materia contractual.....	211
---	-----

ANTONIO I. RUIZ ARRANZ

1. Introducción y delimitación del objeto de estudio.....	213
2. Influencias alemanas: el contrato como centro de la obligación de diligencia.....	216
3. La obligación de recabar garantías contractuales en la CSDDD.....	218
3.1. Los códigos de conducta como referencia para las garantías contractuales.....	218
3.2. El significado de la expresión «garantías contractuales».....	219
3.3. Obligaciones de medios y de resultado	219
3.4. Una cuestión de compliance de terceros. El Derecho público en los contratos.....	220
4. La eficacia y el control de las cláusulas de garantía.....	224
4.1. Derecho aplicable.....	225
4.2. Cláusulas de Garantía negociadas individualmente.....	226
4.3. Cláusulas de Garantías predispuestas.....	229
4.4. Consecuencia de la ineficacia: la integración del contrato.....	239
5. Enforcement privado.....	239
5.1. El enforcement frente a la empresa obligada. El ilícito competencial.....	240
5.2. El enforcement frente a la contraparte.....	241
6. Conclusiones.....	248

El nou dret europeu a la reparació: propostes per a Catalunya.....	255
--	-----

ROSA M. GARCIA TERUEL

1. Introducció.....	257
1.1. El dret civil davant els reptes de la sostenibilitat.....	257
1.2. El «right to repair».....	259
2. Finalitat i estructura de la Directiva de reparació de béns	262
3. Consideracions preliminars sobre el contracte de prestació de serveis de reparació a la Directiva de reparació de béns.....	264
3.1. Notes característiques i parts contractuals	264
3.2. La reparació de béns com a objecte de la prestació de serveis	265
4. El formulari europeu d'informació sobre la reparació	266
4.1. Els deures d'informació precontractual del reparador.....	266
4.2. Contingut del formulari.....	268
4.3. El formulari no és obligatori, però sí vinculant.....	269
5. La plataforma europea en línia sobre reparacions.....	270
5.1. Característiques generals.....	270
5.2. La plataforma com a facilitadora de prestacions de serveis de reparació.....	271

6. L'obligació de reparar	272
6.1. Consideracions preliminars.....	272
6.2. Els subjectes obligats i la dificultat pràctica d'identificar la condició de consumidor	273
6.3. Què cal reparar? Els béns sotmesos a requisits de reparabilitat.....	275
6.4. Condicions aplicables a la reparació: el recurs qüestionable a la raonabilitat del preu i del temps.....	276
6.5. Altres mecanismes per a evitar l'elusió de l'obligació de reparar	278
6.6. Darrera reflexió: la Directiva no resol clarament a què queda obligat el fabricant ni durant quant de temps.....	280
7. Canvis en la Directiva 2019/771, de compravenda de béns.....	282
7.1. La sostenibilitat del sistema de remeis davant la manca de conformitat	282
7.2. La limitada eficàcia pràctica de la «reparabilitat» com a criteri objectiu de conformitat	283
7.3. L'ampliació del termini de responsabilitat després de la reparació	286
7.4. La categorització dels béns reacondicionats: una ocasió perduda per a preveure'n un règim jurídic.....	287
8. Reflexions finals sobre la Directiva de reparació de béns i la seva transposició a Catalunya.....	289
8.1. La regulació del contracte de prestació de serveis (de reparació) i l'obligació de reparar.....	289
8.2. La reforma del règim de responsabilitat de la compravenda	290

La conformidad de los bienes y servicios a la luz de la sostenibilidad297

CARLOS GÓMEZ LIGÜERRE

1. Desarrollo económico sostenible y economía circular.....	299
1.1. Hacia un derecho de la sostenibilidad.....	304
2. De la sostenibilidad a la conformidad.....	308
3. El Reglamento de diseño ecológico.....	309
3.1. Ecología y consumo. Una visión general de la norma.....	310
3.2. La responsabilidad por el incumplimiento de requisitos de diseño ecológico	313
4. El derecho a reparar (<i>Right to repair</i>).....	325
4.1. Una directiva de máximos para promover la reparación de bienes	325
4.2. El efecto limitado, por el momento, de la Directiva.....	331
5. La reforma de la Directiva 2019/771 y la obligación de información sobre la reparación	338
5.1. La reparabilidad como requisito objetivo de conformidad.....	338
5.2. La ampliación del plazo de garantía legal con motivo de la reparación.....	342
5.3. La opción entre reparación y sustitución	344
5.4. Bienes de cortesía y sustitución del bien	346

Tercera ponència

Noves formes de propietat en l'entorn digital

L'encaix dels béns digitals en el Codi Civil de Catalunya.....	353
--	-----

ANTONI RUBÍ PUIG

1. Una realitat a la recerca de regles i més seguretat jurídica	355
2. Concepte de bé digital.....	359
2.1. El debat sobre el reconeixement de drets de propietat	359
2.2. Noció àmplia i noció estricta de bé digital	365
2.3. Objecte dels béns digitals.....	371
2.4. La idea de control.....	374
3. Circulació de béns digitals. Transmissió i adquisició.....	379
4. Tokenització i béns digitals.....	384
5. Drets reals de garantia sobre béns digitals	388
6. Conclusions	391

La transmisibilidad <i>mortis causa</i> de los bienes y contenidos digitales: problemas no resueltos.....	393
---	-----

SERGIO CÁMARA LAPUENTE

1. Planteamiento y aproximaciones legislativas a partir de una dicotomía	395
1.1. Retos derivados de la composición de la «herencia digital».....	395
1.2. Tres enfoques normativos diversos	400
2. Las tres cuestiones sucesorias clásicas de la herencia digital	423
2.1. ¿Qué? El objeto de la herencia digital.....	423
2.2. ¿Cómo? Testamento vs. otro tipo de instrucciones.....	427
2.3. ¿A quién?	428
3. Otras cuestiones sucesorias y transversales que los legisladores deberían tomar en consideración	429
4. La necesidad de una clasificación adecuada para afrontar problemas específicos	435
4.1. Criptoactivos	437
4.2. Contenidos digitales ajenos (licencias de uso).....	439
4.3. Contenidos digitales generados por el usuario (titularidad propia)	444
4.4. Redes sociales	445
4.5. Correo electrónico.....	447

Quarta ponència
La transformació digital de la pràctica jurídica a Catalunya

Transformación digital y administración de justicia451

JOSÉ MARÍA FERNÁNDEZ SEIJO

- 1. Esto no pretende ser una introducción.....453
- 2. Marcos legales y sus paradojas455
- 3. Digitalización de los fondos documentales. La labor del CENDOJ.....461
- 4. El papel del Consejo General del Poder Judicial en la implementación de la digitalización de la administración de justicia..... 465
- 5. Digitalización en la gestión de procedimientos judiciales..... 467
- 6. Herramientas de auxilio judicial que emplean inteligencia artificial479
- 7. Los riesgos o miedos de la digitalización 485

La transformación digital de los servicios del Registro de la Propiedad, Mercantil y de Bienes Muebles..... 489

ANTONIO J. MUÑOZ NAVARRO

- 1. Introducción491
- 2. Evolución histórica: del papel a la pantalla..... 494
- 3. La consagración del Registro electrónico: la Ley 11/2023, de 8 de mayo.....497
 - 3.1. Folio real electrónico 499
 - 3.2. El asiento electrónico y la fe pública registral.....501
 - 3.3. La importancia entre la base de datos y la inscripción503
 - 3.4. La seguridad electrónica..... 505
- 4. Nuevos retos de los registros ante las tecnologías ya no tan futuras: la inteligencia artificial y la tokenización inmobiliaria507
 - 4.1. Inteligencia artificial507
 - 4.2. La tokenización inmobiliaria..... 512

La tokenización de activos inmobiliarios en nuestro Derecho: rechazo a las propuestas formuladas.....519

PEDRO RINCÓN DE GREGORIO

- 1. Introducción521
- 2. La tokenización de activos: algunas nociones previas524
- 3. ¿Pero es posible y viable la tokenización de activos inmobiliarios?.....526
 - 3.1. La posición registral527
 - 3.2. La posición notarial.....535

4. Los problemas no planteados de la tokenización de bienes inmuebles	538
4.1. El mercado hipotecario	539
4.2. El principio de responsabilidad patrimonial universal	539
4.3. El blanqueo de capitales y la financiación del terrorismo	540
4.4. La protección de los consumidores	541
4.5. La fiscalidad	542
4.6. La protección de datos	542
5. Conclusiones	543
 La transformació digital de la pràctica de l'advocacia.....	547
RAÚL RAMOS FERNÁNDEZ	
1. Introducció	549
2. El marc jurídic dels MASC i la seva tradició en el Dret civil català	551
2.1. La tradició històrica dels MASC en el Dret civil català	552
2.2. Els MASC en la Llei Orgànica 1/2025, de 2 de gener	553
2.3. El Paper de l'Advocacia Catalana en el foment dels MASC	556
3. Impacte del Reglament eIDAS i la regulació de la IA en la modernització dels MASC	557
3.1. El Reglament eIDAS2	558
3.2. El Reglament d'IA.....	566
4. Anàlisi i perspectives de la transformació digital dels MASC i la seva extensió a l'Administració electrònica	570
4.1. Qüestions entorn de l'aplicació del RGPD a les xarxes DLT	570
4.2. Limitacions en l'ús de les proves de coneixement nul	571
4.3. La protecció dels drets fonamentals en entorns d'intel·ligència artificial	572
4.4. La transició d'una Administració digitalitzada cap a una Administració electrònica	573
5. Conclusiones	574

COMUNICACIONS

Reflexiones sobre la responsabilidad civil por brechas de seguridad de datos personales: el caso del Hospital Clínic	583
FELIPE OYARZÚN VARGAS	
1. Introducción	585
2. Sobre el orden jurisdiccional competente y la legislación aplicable	587
3. Algunos aspectos sobre la responsabilidad civil por los daños derivados de una brecha de seguridad	592
3.1. El criterio de imputación en el RGPD	593
3.2. El principio de seguridad en el RGPD y las brechas de seguridad.....	598
3.3. ¿Qué daños se pueden producir por la brecha de seguridad?	601
4. Conclusiones	608

La sucesión internacional y las criptomonedas. Reflexiones en torno al Reglamento 650/2012..... 611

SILVANA CANALES GUTIÉRREZ

1. Introducción	613
2. Las criptomonedas como bienes digitales sujetos al derecho a la propiedad	616
3. Su régimen jurídico en el CC y en el CCCat.....	622
4. La criptomoneda como elemento internacional en la sucesión.....	625
5. El ámbito material del Reglamento 650/2012 y las criptomonedas.....	629
6. Algunos problemas de ley aplicable en la sucesión <i>mortis causa</i> y las criptomonedas.....	633
7. Conclusiones	637

Contractació per mitjà de plataformes electròniques i el règim català dels «[I]ntermediaris» (art. 231-1 a 231-5 Codi de consum de Catalunya).....639

LÍDIA ARNAU RAVENTÓS

1. Introducció. La presència d' <i>intermediaris</i> al dret català.....	641
2. Intermediari v. funció/servei d' <i>intermediació</i> al Codi de consum de Catalunya.....	642
2.1. L'«[e]mpresari» (art. 211-2, lletra <i>d</i> CcoCat) v. la «relació de consum» (art. 211-2, lletra <i>m</i> CcoCat).....	643
2.2. Intermediari v. intermediació	646
2.3. Les regles de responsabilitat.....	657
3. Dret català i dret europeu en matèria de responsabilitat de les plataformes intermediàries per raó del contracte intermediat.....	659

Las consecuencias del cambio climático en el disfrute y protección de los derechos humanos fundamentales. La posición del Tribunal de Estrasburgo..... 663

VITULIA IVONE

1. Premisa	665
2. El camino del TEDH.....	667
3. Los casos del 2024.....	675
4. La situación italiana	679
5. (Algunas) conclusiones	684

Les obligacions implícites de les plataformes en línia envers els béns i serveis subjacents i la responsabilitat contractual

Josep Maria Bech Serrat

Professor titular de Dret civil. Universitat de Girona

Sumari

1. Introducció

2. Una responsabilitat de la plataforma per la influència predominant sobre els proveïdors

3. Una responsabilitat de la plataforma per incompliment del contracte d'accés relacionada amb els béns o serveis subjacents

3.1. L'incompliment d'unes obligacions implícites imposades per la bona fe

3.2. Una responsabilitat extracontractual per la confiança especial suscitada en el client en la contractació dels béns i serveis

4. Una responsabilitat contractual de la plataforma basada en la distribució de riscos i oportunitats: un «aixecament del vel» més enllà de la transparència

5. Conclusions

Bibliografia

1. Introducció

Les plataformes digitals tenen un gran protagonisme en la vida econòmica. En el marc d'un model de negoci comercialment exitós faciliten el procés de contractació a dos grups d'usuaris, els proveïdors de béns i serveis i els clients, com a proveïdors del mercat en línia. En l'ambient transaccional creat conflueixen tres relacions contractuals: a) un contracte d'accés entre la plataforma i el proveïdor que estableix les condicions de la comercialització; b) un contracte d'accés entre la plataforma i el client, sovint celebrat a partir d'un registre gratuït i que possibilita a aquest ordenar la contractació del bé o servei; i c) un contracte entre el proveïdor i el client, el contracte principal.

Els dos contractes d'accés es refereixen únicament a l'ús de la plataforma com a mitjà per a la celebració de transaccions entre els usuaris.¹ Les plataformes emfatitzen la seva actuació com a intermediàries en les condicions generals i la informació electrònica publicada, expressen que el contracte principal és conclòs directament entre els usuaris. Habitualment informen amb prou transparència sobre el repartiment d'obligacions contractuals i procuren que l'estructura contractual esdevingui triangular.

Les normes catalanes reguladores de les relacions de consum per mitjà d'intermediaris (arts. 231-1 a 231-5 del Codi de consum de Catalunya) seran d'aplicació quan les plataformes presenten o ofereixen la possibilitat d'adquirir béns o serveis a les persones consumidores, a banda de si a més duen a terme altres activitats tipificades legalment.² Tanmateix, el paper de les plataformes com a creadores i reguladores del mercat en línia és ben diferent del que tradicionalment han tingut les intermediàries i que contempla

¹ Felix MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», a BLAUROCK, Uwe i SCHMIDT-KESSEL, Martin (eds.), *Plattformen*, Nomos, Baden-Baden, 2018, 223-256, p. 224.

² Art. 231-1, lletres a) i b) de la Llei 22/2010 de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya, DOGC núm. 5677, de 23 de juliol de 2010.

aquesta regulació.³ Els operadors exerceixen una gran influència en les transaccions i aquesta circumstància fa que hom es plantegi si les plataformes en línia haurien de ser responsables pels béns i serveis contractats pels clients.

L'apartat 2 d'aquest treball aborda la qüestió fent un escrutini d'una visió actualment molt estesa entre un sector de la doctrina científica segons la qual la plataforma ha de respondre per uns béns o serveis que no són conformes amb el contracte principal si el client pot confiar raonablement en el fet que la mateixa exerceix una influència predominant sobre el proveïdor. Les característiques inherents a un model de negoci en el qual el proveïdor del mercat en línia desenvolupa un paper central porten a propugnar la seva responsabilitat solidària enfront del client en el marc del contracte principal en cas d'incompliment del proveïdor. Un clar exponent d'aquest enfocament el trobem a l'apartat 1 de l'art. 20 de les Regles model ELI (*European Law Institute*) sobre plataformes en línia.⁴

³ Així, per exemple, la política de la plataforma Airbnb permet al client (hoste) cancel·lar sense penalització en cas de circumstàncies extraordinàries «independentment de la política de cancel·lacions de la reserva [del proveïdor/amfitrió] establerta en el contracte principal» després de la crisi del Coronavirus. https://www.airbnb.cat/help/article/1320?_set_bev_on_new_domain=1734165433_EAMjA0MzBjODJiNG (data de consulta: 5 d'abril de 2025).

⁴ L'any 2016 un grup d'acadèmics de la UE, el Research Group on the Law of Digital Services, publicà una Discussió de Proposta de Directiva sobre Plataformes d'Intermediació en Línia. El projecte fou assumit pel *European Law Institute* (ELI) i convertit en unes Regles model sobre plataformes en línia a partir del treball d'un grup format per trenta-cinc investigadors de deu Estats membres de la Unió Europea. El text publicat l'any 2019 es pot consultar a Christoph BUSCH/ Gerhard DANNEMANN/ Hans SCHULTE-NÖLKE/ Aneta WIEVIÓROWSKA-DOMAGASKA/ Fryderyk ZOLL (Research Group on the Law of Digital Services), «The ELI Model Rules on Online Platforms», 1-20, p. 13-20 (disponible a https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3870296; data de consulta: 5 d'abril de 2025); també a *Journal of European Consumer and Market Law*, núm. 2, 2020, p. 61-70. Per a detalls tècnics del projecte, Marie Jull SØRENSEN, «Draft Model Rules on Online Intermediary Platforms», a Bram DEVOLDER (ed.), *The Platform Economy (Unravelling the Legal Status of Online Intermediaries)*, Cambridge-Antwerp-Chicago, Intersentia, 2019, 173-186, p. 173-186.

De fet, l'habitual d'opinió partidària d'atribuir majors obligacions contractuals als operadors de plataformes digitals assenyala que aquestes empreses han assolit un gran poder de mercat, mentre que els proveïdors compten amb poca experiència professional i una solvència més limitada. Sosté que les plataformes influeixen en les condicions de les transaccions i, per tant, han d'assumir una responsabilitat contractual pels béns i serveis subjacents.

El cas és que la responsabilitat dels operadors de les plataformes té nombrosos aspectes.⁵ Alternativament, la present investigació valora la possibilitat de perfilar una responsabilitat de la plataforma enfront del client per l'incompliment d'unes obligacions implícites de verificar i fer el seguiment dels béns i serveis subjacents assumits en el contracte d'accés i exigides per la bona fe (art. 1258 CC), d'acord amb les normes generals de l'art. 1101 CC i següents o, eventualment, les reguladores del contracte de mandat (art. 622-21 i ss. CCCat o, en el dret civil comú, art. 1709 i ss. CC). L'apartat 3.1 exposa quin podria ser l'abast de les susdites obligacions i, alhora, contrasta els resultats d'aquesta orientació amb unes línies doctrinals que es mostren partidàries de fer respondre els operadors intermediaris per una manca de conformitat del bé o servei amb el contracte principal a partir d'uns altres raonaments: bé sigui defensant una responsabilitat contractual per l'incompliment d'uns suposats deures legals d'informació (arts. 60 i 97 TRLGDCU),⁶ o bé una responsabilitat extracontractual indirecta per un contingut il·lícit publicat pel proveïdor del bé o servei d'acord amb l'art. 6 del Reglament (UE) 2022/2065, de 19 d'octubre, relatiu a un mercat únic de serveis digitals (d'ara endavant, Reglament de Serveis Digitals).⁷

Així mateix, aquest treball es fa ressò del fet que la voluntat d'actuar com a intermediària no obsta a què la plataforma pugui esdevenir responsable extracontractual per una especial confiança suscitada en

⁵ Per a una visió polièdrica de la responsabilitat de les plataformes, MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», cit., p. 226-228.

⁶ Reial Decret Legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris, BOE núm. 287 de 30 de novembre de 2007 (en endavant, TRLGDCU).

⁷ DOUE L 277/1 de 27 d'octubre de 2022.

el client quan contracta el bé o servei. L'entorn digital característic d'una economia de plataformes pot fer que el client sigui propens a creure en les recomanacions o informació subministrada per l'operador i aleshores convé comprovar si concorren els pressupòsits de la responsabilitat civil (art. 1902 CC). L'apartat 3.2 fa aquesta anàlisi amb el propòsit de distingir entre aquest supòsit i una eventual responsabilitat de la plataforma respecte del bé o servei subjacent en el marc del contracte d'accés (apartat 3.1) bo i prenent en consideració les regles model de l'art. VI.-2:207 de l'Esborrany del Marc Comú de Referència (*Draft Common Frame of Reference*, d'ara endavant DCFR) sobre una responsabilitat extracontractual per les pèrdues causades per la confiança en una informació o en un consell incorrecte.

Per a completar la recerca, l'apartat 4 planteja la necessitat de fer respondre contractualment els operadors de les plataformes en línia per una manca de conformitat dels béns i serveis subjacents quan la distribució d'oportunitats i riscos entre els subjectes involucrats no es correspon a la que és pròpia d'una intermediació. Aleshores la plataforma hauria de respondre com a contractant principal del bé o servei (venedora, arrendadora, prestadora o altre tipus de contractant del bé o servei), encara que no es presenti a sí mateixa com a tal enfront del client. Una transparència en la condició d'intermediària en aquests casos no hauria de ser rellevant per l'ordenament jurídic i, lluny de claudicar enfront de la realitat en tals circumstàncies, fora convenient fer un «aixecament del vel».

L'apartat 5 del treball conté unes breus conclusions.

2. Una responsabilitat de la plataforma per la influència predominant sobre els proveïdors

Un corrent d'opinió bastant estesa sosté que qualsevol plataforma digital ha de rescabalar els danys i perjudicis causats per uns béns o serveis que no són conformes amb el contracte principal si el client pot confiar raonablement en el fet que la mateixa exerceix una influència predominant sobre el proveïdor. En aquest cas la responsabilitat

contractual de la plataforma per una manca de conformitat, la qual es propugna com a solidària amb la venedora, arrendadora o prestadora del bé o servei, té lloc encara que aquella hagi estat prou transparent pel que fa a la seva condició d'intermediària; i també quan la informació és facilitada pel proveïdor, sense perjudici d'una eventual acció de repetició entre els subjectes responsables.⁸

L'enfocament enllaça amb els criteris emprats per establir una responsabilitat civil dels prestadors de serveis de la societat de la informació per la publicació d'un contingut il·lícit d'una tercera persona. La influència de l'operador en aspectes com ara la fixació del preu o característiques del bé o servei, el contingut de les condicions del contracte celebrat entre els dos grups d'usuaris, així com les instruccions donades al proveïdor i el seu control o el fet que la contractació tingui lloc emprant exclusivament mitjans facilitats per la plataforma són els principals indicis que denoten un predomini i exclouen l'exempció del «port segur» de l'antic art. 14.2 de la Directiva sobre comerç electrònic⁹ d'acord amb els casos Uber¹⁰ i Airbnb¹¹ resolts pel TJUE; i, recentment, els apartats 2 i 3 l'art. 6 del Reglament de Serveis Digitals prescriuen una no exoneració de responsabilitat en la mateixa línia.

El màxim exponent d'aquest plantejament fou l'apartat 1 de l'art. 20 de les Regles model ELI sobre plataformes en línia, d'acord amb el qual el client pot exercir aquells drets i remeis davant d'un incompliment disponibles enfront del proveïdor sota el contracte proveïdor-client també contra la plataforma si «el client pot raonablement confiar en el fet que l'operador de la plataforma té una influència predominant sobre

⁸ Aura Esther VILALTA NICUESA, «La regulación europea de las plataformas de intermediarios digitales en la era de la economía colaborativa», *Revista Crítica de Derecho Inmobiliario*, núm. 765, 2018, 275-330, p. 306-307, 310-311 i 313.

⁹ Directiva 2000/31/CE, de 8 de juny, relativa a determinats aspectes jurídics dels serveis de la societat de la informació, en particular el comerç electrònic, DOCE L 178/1 de 17 de juliol de 2000 (en endavant, Directiva sobre comerç electrònic).

¹⁰ STJUE (Gran sala) de 20 de desembre de 2017, Uber, C-434/15, ECLI:EU:C:2017:981.

¹¹ STJUE (Gran sala) de 19 de desembre de 2019, Airbnb C-390/18, ECLI:EU:C:2019:1112.

el proveïdor». L'autoria del projecte acadèmic es proposa traslladar al dret contractual les regles de la responsabilitat dels prestadors de serveis de la societat de la informació per continguts il·lícits de tercers i especialment un «principi de confiança». L'apartat 2 de l'art. 20 de les Regles model ELI enumera diverses circumstàncies que poden palesar una confiança del client en el predomini de l'operador i en aquest cas la mateixa norma projectada preveu una «responsabilitat compartida», semblaria que solidària, entre la plataforma i el proveïdor pels béns i serveis subjacents.¹²

Tot i que existeix una discrepància notable entre el mateix corrent d'opinió a l'hora de determinar en quins casos es produeix una influència predominant de la plataforma, especialment pel que fa a una prestació de serveis complementaris,¹³ el cas és que l'adopció d'un plantejament com aquest pot tenir un efecte extraordinàriament expansiu de la responsabilitat dels operadors pels béns i serveis contractats pels clients. Així, una part de la doctrina científica sosté una responsabilitat de la plataforma Uber pel compliment del servei de transport, solidària amb el

¹² L'art. 20.1 expressa que el client pot exercir els seus drets i remeis «també» contra l'operador de la plataforma («[i]f the customer can reasonably rely on the platform operator having a predominant influence over the supplier, the customer can exercise the rights and remedies for the non-performance available against the supplier under the supplier-customer contract also against the platform operator [la lletra rodona és d'aquest treball]»). La manca de qualificació de la responsabilitat de la pluralitat de subjectes en el projecte (BUSCH, DANNEMANN, SCHULTE-NÖLKE, WIEVIÓROWSKA-DOMAGASKA i ZOLL, «The ELI Model Rules on Online Platforms», cit., p. 9) contrasta amb una interpretació que sembla encertada de Marie Jull SØRENSEN, «Draft Model Rules on Online Intermediary Platforms», a Bram DEVOLDER (ed.), *The Platform Economy (Unravelling the Legal Status of Online Intermediaries)*, Cambridge-Antwerp-Chicago, Intersentia, 2019, 173-186, p. 184.

¹³ Per exemple, María Teresa ÁLVAREZ MORENO, *La contratación electrónica mediante plataformas en línea: Modelo negocial (B2C), régimen jurídico y protección de los contratantes (proveedores y consumidores)*, Reus, Madrid, 2021, p. 222-225, difereix de Carlos M. Díez SOTO, «Responsabilidad de los proveedores de mercados en línea por incumplimiento del contrato subyacente», a Isabel González Pacanowska/ M^o Carmen Plana Arnaldos (dirs.), *Contratación en el entorno digital*, Aranzadi, Cizur Menor, 2023, 159-220, p. 203-208.

conductor o subsidiària.¹⁴ Defensa una responsabilitat contractual de la plataforma Airbnb quan l'habitatge o habitació que han estat arrendats presenten deficiències després de considerar que l'empresa imposa unes regles de conducta a l'amfitrió («estàndards de l'estada»), ofereix assistència al client quan l'amfitrió cancel·la l'allotjament o l'immoble no reuneix les característiques que foren descrites, i gestiona un sistema de mediació per a la resolució de controvèrsies sorgides de l'arrendament, entre altres actuacions que palesen una influència.¹⁵ O fins i tot manté una responsabilitat de la plataforma Wallapop per uns vicis ocults que presenten els béns oferts per particulars, basada en l'acció redhibitòria de l'art. 1486 CC, quan «[] *por las condiciones en que se desarrolló la operación o la información facilitada por Wallapop, el comprador pudiera tener la legítima apariencia de que estaba contratando directamente con Wallapop*».¹⁶ En tots els casos el rol de les plataformes digitals com a creadores i reguladors del mercat en línia esdevé clau per a determinar la seva responsabilitat contractual.

Nogensmenys, el criteri de la influència predominant de la plataforma és molt controvertit des d'una perspectiva de la responsabilitat contractual.

Primerament, com és sabut, les normes de responsabilitat dels prestadors de serveis intermediaris dels arts. 4 a 8 del Reglament de Serveis Digitals que conformen l'anomenat «port segur», emprades com a punt de partida per a construir el criteri de la influència predominant, en realitat només han de determinar quan no es poden

¹⁴ Marie Jull SØRENSEN, «Private Law Perspectives on Platform Services (Uber: A business model in search of a new contractual legal frame?)», *Journal of European Consumer and Market Law*, núm. 1, 2016, 15-19, p. 18.

¹⁵ Vanessa MAK, «Private Law Perspectives on Platform Services (Airbnb: Home Rentals between AYOR and NIMBY)», *Journal of European Consumer and Market Law* 1/2016, 19-25, p. 20-22; Paola IAMICELI, «Online Platforms and the Digital Turn in EU Contract Law: Unfair Practices, Transparency and the (pierced) Veil of Digital Immunity», *European Review of Contract Law*, núm. 4, 2019, 392-420, p. 417.

¹⁶ Celia SEVILLA GONZÁLEZ, «Compraventa entre particulares a través de la plataforma Wallapop con defectos ocultos. ¿Es arbitrable por arbitraje de consumo?», *Centro de Estudios de Consumo*, 14 d'octubre de 2024, 1-5, p. 4-5.

exigir responsabilitats al prestador de serveis intermediaris de què es tracta amb relació a continguts il·límits proporcionats pels destinataris de serveis. No es pot entendre que aquestes disposicions assenten una base positiva per establir quan es poden exigir responsabilitats a un prestador, cosa la qual correspon determinar a les normes aplicables del dret de la Unió Europea o nacional.¹⁷ I si bé hi ha hagut contínues discussions sobre la relació entre les disposicions dels esmentats arts. 4 a 8 i les regles de responsabilitat substantiva,¹⁸ és clar que aquests preceptes no preveuen una regla d'extensió d'obligacions contractuals a un tercer sinó que contemplen una no responsabilitat per la conducta il·lícita d'un tercer.¹⁹ En realitat, un plantejament com aquest pot significar no prendre prou en consideració que, d'acord amb les normes generals, tota responsabilitat requereix un incompliment contractual imputable al deutor i causant d'un dany (art. 1101 i ss. CC).

Vista l'evolució experimentada en la matèria, és d'observar que les sentències del TJUE que han delimitat el rol de les plataformes tingueren per objecte determinar si les mateixes actuen com a prestadores d'un servei de la societat de la informació únicament als efectes d'excloure, en cas afirmatiu, la possibilitat dels Estats membres de regular l'activitat mitjançant normes de dret públic,²⁰ quelcom ben allunyat d'una eventual responsabilitat per manca de conformitat

¹⁷ Frases primera i segona del considerant 17è del Reglament de Serveis Digitals.

¹⁸ Albrecht CONRAD, «Responsability and liability of intermediaries», a STEINRÖTTER, Björn/ HEINZE, Christian/ DENG, Michael (eds.), *EU Platform Law: A Handbook*, Nomos-Beck-Hart, Baden-Baden, 2025, 30-75, p. 39-40.

¹⁹ Ángel CARRASCO PERERA, *Derecho de contratos*, 4ª ed., Aranzadi, Madrid, 2024, p. 1601.

²⁰ Per exemple, STJUE (Gran sala) de 20 de desembre de 2017, Uber, C-434/15, ECLI:EU:C:2017:981, apartat 2; STJUE (Sala quarta) de 3 de desembre de 2020, Star Taxi, C-62/19, ECLI:EU:C:2020:980, apartat 2.

dels béns i serveis subjacents.²¹ Malgrat que poden existir bones raons per imposar unes exigències de dret administratiu a les plataformes quan tenen un paper actiu com a creadores i reguladores del mercat en línia, la responsabilitat civil, contractual i extracontractual, hauria d'establir-se independentment i d'acord amb els principis i normes del dret privat.²² Al cap i a la fi, representa una clara ruptura en l'estructura del dret contractual imposar a una persona el deure de complir les obligacions contractuals assumides per un altre subjecte simplement perquè aquella exerceix una influència predominant sobre aquesta última, i en detriment de l'autonomia de la voluntat.²³

En segon lloc, la influència que la plataforma pot exercir sobre les transaccions entre els usuaris dels serveis, proveïdors i clients, a partir del seu rol creador i regulador del mercat en línia no la priva de la

²¹ Contràriament, segons BUSCH, DANNEMANN, SCHULTE-NÖLKE, WIEVIÓROWSKA-DOMAGASKA i ZOLL, «The ELI Model Rules on Online Platforms», *European Legal Studies Institute Osnabrück Research Paper Series* No. 20-01, p. 3, «encara que les decisions dels casos Uber i Airbnb [STJUE (Gran sala) de 19 de desembre de 2019, C-390/18, ECLI:EU:C:2019:1112] no aborden directament qüestions de responsabilitat contractual, podrien ser llegides com l'expressió d'un principi més general susceptible de ser traslladat a l'àmbit del dret contractual».

²² Maximilian SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, Duckler & Humblot, Berlin, 2022, p. 193-194, per a qui les valoracions de dret públic no es poden traslladar directament a les relacions contractuals. En la mateixa línia, la SAP Madrid (secció 28ª) 406/2019 de 13 de setembre, ECLI:ECLI:ES:APM:2019:10987, punt 13 del FJ únic, declarà abusiva una clàusula que pretenia exonerar Homeaway Spain SL, una plataforma de lloguer d'habitatges d'ús turístic, de qualsevol responsabilitat per la informació allotjada en el lloc web més enllà d'allò previst a l'art. 16 de la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic (BOE núm. 166, de 12 de juliol de 2002; en endavant LSSICE), fins i tot quan era advertida de la possible il·licitud o falsedat del seu contingut; i, en canvi, entengué que era vàlida una clàusula d'intermediació continguda en el mateix contracte perquè no limitava els drets de les persones consumidores respecte del règim de responsabilitat contractual aplicable. Cf. Peter ROTT, «New Liability of Online Marketplaces Under the Digital Services Act?», *European Review of Private Law*, núm. 6, 2022, 1039-1058. p. 1041 i 1044-1046.

²³ MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», cit., p. 240-246, a propòsit de l'art. 18 de la Discussió de Proposta de Directiva sobre Plataformes d'Intermediació en Línia de l'any 2016, el precedent de l'art. 20 de les Regles model ELI sobre plataformes en línia.

seva condició d'intermediària si ha estat prou transparent. Aquesta circumstància no la converteix en part del contracte subjacent, de manera que no hauria de respondre pel seu incompliment.²⁴ No endebades l'actual règim legal català erigeix la transparència de l'empresa intermediària sobre la seva condició contractual en clau del sistema quan la contractació té lloc amb persones consumidores. La segona frase de l'art. 231-4.1 del Codi de consum de Catalunya prescriu que els intermediaris «en cap cas no poden fer referències o utilitzar noms que indueixin o puguin induir les persones consumidores a errors sobre la veritable naturalesa de l'empresa, l'establiment o el servei que s'hi presta». La regulació espanyola també fa prevaldre el criteri de la transparència en relació amb els proveïdors del mercat en línia (art. 97 bis 1 TRLGDCU, lletra d) i, *a fortiori*, un mateix plantejament hauria de regir quan el client no és una persona consumidora.

Els ordenaments jurídics català i espanyol han optat per no ampliar la responsabilitat per falta de conformitat pròpia dels empresaris subministradors de serveis i continguts digitals i dels venedors de béns de consum a les plataformes digitals que actuen amb fins relacionats amb les seves pròpies activitats i en qualitat de «socis contractuals directes del consumidor» (considerant 18è de la Directiva (UE) 770/2019 i considerant 23è de la Directiva 771/2019),²⁵ a diferència d'altres Estats membres de la Unió Europea.²⁶ Les regles catalanes es limiten a prescriure una responsabilitat dels intermediaris en les relacions de consum quan la manca de

²⁴ Díez SOTO, «Responsabilidad de los proveedores de mercados en línea por incumplimiento del contrato subyacente», cit., p. 159-220, p. 206, tampoc és partidari de fonamentar la responsabilitat de les plataformes en una influència predominant sobre el proveïdor.

²⁵ Sergio CÁMARA LAPUENTE, «Un primer balance de las novedades del RDL 7/2021, de 27 de abril, para la defensa de los consumidores en el suministro de contenidos y servicios digitales (la transposición de las Directivas 2019/770 y 2019/771)», *Diario La Ley*, núm. 9881, juny de 2021, 1-40, p. 6-7 y 26-27; CARRASCO PERERA, *Derecho de contratos*, cit., p. 1601.

²⁶ Art. 44 del *Decreto-lei* portugués 84/2001, de 18 d'octubre, *que regula os direitos do consumidor na compra e venda de bens, conteúdos e serviços digitais, transpondo as Diretivas (UE) 2019/771 e (UE) 2019/770*, *Diário da República* n.º 202/2021, *Série I* de 18 d'octubre de 2021, p. 4-29.

formalització del contracte principal deriva de l'incompliment de llurs obligacions d'informació o assessorament, així com una responsabilitat solidària de «tot empresari o empresària que se serveixi de l'activitat d'intermediació» als efectes del que estableix el Codi de consum de Catalunya (art. 231-5). De fet, la mateixa definició de «mercat en línia» de l'apartat 3 de l'art. 59 bis TRLGDCU, introduïda per l'anomenada Directiva de modernització,²⁷ significa que, si la plataforma digital pretén actuar com a venedora, arrendadora, prestadora o contractant del bé o servei, no podrà reunir alhora la condició de proveïdora d'un mercat en línia.²⁸ De fet, la confiança del client en la influència predominant de la plataforma com a fonament d'una responsabilitat esdevé contraintuïtiva quan existeix prou transparència en la distribució de les obligacions contractuals entre els subjectes involucrats.²⁹

Tercerament, el criteri de la influència predominant no aclareix suficientment si la responsabilitat contractual de la plataforma és indirecta o simplement directa pels danys i perjudicis ocasionats al client; ço és, si es tracta d'una solució orientada a un «soci contractual» i que representa una ficció d'una cadena proveïdor-plataforma-client, o bé una solució orientada

²⁷ Els arts. 3 i 4 de la Directiva (UE) 2019/2161, de 27 de novembre, per la qual es modifica la Directiva 93/13/CEE i les Directives 98/6/CE, 2005/29/CE i 2011/83/UE en allò relatiu a la millora de l'aplicació i la modernització de les normes de protecció dels consumidors de la Unió, DOUE L 328/7 de 18 de desembre de 2019, defineixen el «mercat en línia» com «un servei que utilitza programes («software»), inclosos un lloc web, part d'un lloc web o una aplicació, operat pel comerciant o per compte d'aquest, que permet als consumidors celebrar contractes a distància amb altres comerciants o consumidors». Vegeu també el considerant 27è.

²⁸ Marie Jull SØRENSEN, «Is the 'New Deal' for Consumers a Big Deal? Consumer Protection and the New Information Duties for Online Marketplaces», *European Review of Private Law*, núm. 6, 2022, 1019-1038, p. 1023; Josep Maria BECH SERRAT, «La influencia predominante de las plataformas en línea y la responsabilidad contractual por los bienes y servicios subyacentes», *InDret: Revista para el Análisis del Derecho*, núm. 2, 2024, 45-101, p. 64-65.

²⁹ Es refereix a un enduriment dels requisits de transparència contingut en l'art. 16 de la Discussió de Proposta de Directiva sobre Plataformes d'Intermediació en Línia de l'any 2016, MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», cit., p. 240-246; vegeu també SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 194.

a crear una responsabilitat per incompliment de l'operador de la plataforma, a més d'una responsabilitat del proveïdor derivada del contracte principal amb el client.³⁰ Si bé en el dret europeu no manquen iniciatives per a convertir les empreses intermediàries en «socis contractuals», o sigui, en contractants principals del bé o servei i establir la seva responsabilitat al marge del contracte d'intermediació, algunes sense èxit³¹ i altres que han prosperat legislativament,³² cap d'elles ha tingut lloc en l'àmbit de l'economia de plataformes. A més, aquesta investigació sosté que en la intermediació en línia no existeix un interès comú ni una voluntat de crear una xarxa contractual per a coordinar les activitats d'unes parts jurídicament independents; ni concorren tampoc els indicis necessaris per entendre que es dona una xarxa contractual *de facto* i que es pugui imposar imperativament al marge de la voluntat expressada pels subjectes involucrats. En el cas de les plataformes en línia no es redistribueix el risc prenent en consideració unes interdependències contractuals, a diferència del que succeeix en altres àmbits.³³

En quart lloc, atendre a la confiança que el nivell d'incidència en el contracte principal suscita en el client pot vulnerar els principis de llibertat contractual (art. 1255 CC) i de relativitat dels contractes

³⁰ MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», cit., p. 230-233, assenyalava que l'art. 16 de la Discussió de Proposta de Directiva sobre Plataformes d'Intermediació en Línia de l'any 2016 no és prou precís en aquest sentit.

³¹ En aquest sentit, vegeu l'art. 7.2 de la proposta de Directiva sobre els drets dels consumidors (COM/2018/0614 final- COD 2008/0196), el qual preveïa considerar a l'intermediari com a contractant principal en cas de no informar al consumidor que el contracte era celebrat en nom i per compte d'un altre consumidor. El precedent rau en la STJUE (Sala cinquena) de 9 de novembre de 2016, Wathelet, C-149/15 (ECLI:EU:C:2016:840).

³² Per exemple, el paràgraf segon de l'art. 13.1 de la Directiva (UE) 2015/2302 de 25 de novembre, relativa als viatges combinats i als serveis de viatge vinculats, DOUE L 326/1 d'11 de desembre de 2015, el qual donà lloc al paràgraf tercer de l'actual art. 161.1 TRLGDCU.

³³ Pel que fa a xarxes contractuals, Fabrizio CAFAGGI, «Redes contractuales y teoría contractual: una agenda de investigación para un derecho contractual europeo», a Juan Ignacio RUIZ PERIS (dir.), *Nuevas perspectivas del derecho de redes empresariales*, Tirant lo blanch, València, 2012, p. 35-45.

(art. 1257 I CC),³⁴ els quals haurien de ser vàlids també per a l'economia de plataformes.³⁵ Encara que la doctrina jurisprudencial elaborada per la Sala Civil del Tribunal Suprem espanyol ha fet algunes excepcions al principi de relativitat dels contractes,³⁶ a parer meu en una economia de plataformes no existeix una correspondència entre el dany sofert pel client a conseqüència d'una falta de conformitat del bé o servei i un eventual incompliment de l'operador en el contracte d'accés que el mateix celebra amb el proveïdor.³⁷

I cinquè, la influència predominant de la plataforma com a factor determinant, al cap i a la fi, sembla ser un enfocament de butxaca o solvència del subjecte responsable, o que busca facilitar una efectivitat de la reclamació als clients, particularment quan el proveïdor és de fora la Unió Europea i l'altre usuari és una persona consumidora. I, tanmateix, aquesta ponència considera que no és necessari ampliar la responsabilitat de les plataformes per assolir una protecció elevada dels consumidors. Més aviat escau emprar el model del consumidor mitjà sensat i que presta una atenció raonable en les transaccions comercials quan es compleixen les exigències legals de transparència; i evitar que la imposició d'una responsabilitat desmesurada a l'operador pugui incrementar el

³⁴ Sobre l'aplicació d'un principi de confiança per determinar la relació jurídica entre les plataformes i els usuaris en el dret alemany, HABAT DURAN, «Digital Intermediaries in the French Code of Transport- An Example Based on Uber», *Journal of European Consumer and Market Law*, núm. 3, 2021, 115-121, p. 120-121. El criteri de la influència predominant de les plataformes exclouria l'autonomia privada dels subjectes involucrats, els quals no tindrien la capacitat de redactar contractes basats en interessos individuals i una avaluació dels riscos. SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 194.

³⁵ FELIX MAULTZSCH, «Contractual Liability of Online Platform Operators: European Proposals and established Principles», *European Review of Contract Law*, núm. 3, 2018, p. 209-240, per a qui un argument econòmic no és vàlid en absolut per a justificar una excepció al principi de relativitat dels contractes.

³⁶ La més notòria la STS-Civil plenària 167/2020 de 11 de març (ECLI:ES:TS:2020:73), relativa a l'escàndol del *Dieselgate*.

³⁷ Més detalladament, BECH SERRAT, «La influencia predominante de las plataformas en línea y la responsabilidad contractual por los bienes y servicios subyacentes», cit., p. 76-87.

risc d'un comportament oportunista per part dels clients de la plataforma.³⁸

Amb vista d'això, el present treball troba més escaient prendre en consideració unes obligacions implícites o accessòries de la plataforma relacionades amb el bé o servei subjacent, exigides per la bona fe d'acord amb l'art. 1258 CC i integrants del contingut del contracte d'accés celebrat amb els clients. Es tracta de fer una anàlisi de la responsabilitat de les plataformes digitals a partir de les diferents relacions contractuals dels subjectes implicats en l'estructura triangular una vegada admesa la condició d'intermediari de l'operador, no com a «soci contractual» o part del contracte principal, quan aquest subjecte és prou transparent. Certament, la plataforma podrà esdevenir responsable contractual directa, contractant del contracte principal, quan la declaració d'intencions desemboca en la celebració d'un contracte entre l'operador i el client. Aleshores, la responsabilitat contractual dependrà del tipus de contracte corresponent (compravenda, arrendament, prestació de serveis, transport), sense particularitats. No obstant això, la present investigació sosté que les plataformes digitals no haurien de respondre com a contractants principals quan les mateixes són prou transparents pel que fa al repartiment de les obligacions contractuals entre els subjectes implicats en l'estructura triangular.³⁹

³⁸ SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 196.

³⁹ En el dret alemany, Fabian VILGERTSHOFER, *Online-Plattformen und vertragliche Haftung*, C.H. Beck, München, 2019, p. 198-200.

3. Una responsabilitat de la plataforma per incompliment del contracte d'accés relacionada amb els béns o serveis subjacents

3.1. L'incompliment d'unes obligacions implícites imposades per la bona fe

El contracte d'accés celebrat amb els clients origina una sèrie d'obligacions contractuals que l'operador de la plataforma assumeix com a intermediari i proveïdor d'Internet. Implica l'obligació principal de proporcionar una infraestructura tecnològica adequada i permetre el contacte i la comunicació entre els dos grups d'usuaris, mantenir les funcions i eines de cerca, els sistemes de protecció enfront d'amenaques externes, entre altres obligacions. Els òrgans judicials solen referir-se a aquestes obligacions a l'hora de resoldre demandes de responsabilitat contractual basades en les normes generals (arts. 1101, 1106 i 1107 CC). Així, les plataformes han de garantir un reenviament immediat i sense demora indeguda dels missatges, peticions o queixes enviats pel client a la proveïdora sobre els béns o serveis subjacents, o viceversa. Hauran de respondre per danys causats als seus clients a conseqüència de l'incompliment de les obligacions derivades del contracte d'accés o intermediació, expressament acordades o resultants de la bona fe contractual (art. 1258 CC).

Habitualment els tribunals consideren, amb bon criteri, que les plataformes digitals no es comprometen amb el client, a canvi d'un preu, a què el bé serà conforme amb el contracte principal, ni a què es porti endavant el servei, ni directament ni per un auxiliar.⁴⁰ Amb

⁴⁰ Així, per exemple, la STS-Civil (secció 1ª) 630/2012 de 30 d'octubre de 2012, ECLI: ES:TS:2012:9153, FJ 1er, descriu la plataforma eDreams com «una agencia de viajes “on line” que accede a dicha página web y, mediante una herramienta informática denominada “screen scraping”, se introduce en sus patrones de búsqueda y proyecta el detalle de los vuelos, incluidos los precios, publicados en la página web de Ryanair desde la propia web de Edreams». I una vegada delimitada la seva funció, l'alt tribunal declara que “d) En el supuesto de que el cliente de la agencia de viajes esté interesado en la adquisición de un

tot, la plataforma intermediària està obligada a vetllar atentament pels interessos dels seus clients i l'incompliment d'aquesta obligació pot comportar el deure de rescabalar danys i perjudicis.⁴¹

El contracte celebrat entre la plataforma i el client sovint no regula prou explícitament quin és l'abast de les obligacions assumides per la plataforma en relació amb el contracte principal que celebren els dos grups d'usuaris, proveïdors i clients. Per aquest motiu sembla convenient acudir a la bona fe, com a regla d'integració de llacunes i de creació d'obligacions implícites a càrrec del deutor i que poden incomplir-se per culpa,⁴² quan es tracta de delimitar una eventual responsabilitat contractual de la plataforma. En cas d'un incompliment culpable o dolós d'una obligació implícita imposada per la bona fe relacionada amb el bé

pasaje, es el propio cliente el que directamente contrata con Ryanair por medios electrónicos, sin otra mediación de Edreams que la de colocarle por medios informáticos como interlocutor directo de la compañía aérea cuya identidad no queda desvelada hasta después de perfeccionado el contrato». En aquesta línia, la SAP Barcelona (secció 16ª) 328/2008 de 13 de juny, JUR 2008\265866, FJ 2on, desestima una demanda d'indemnització de danys i perjudicis interposada per unes passatgeres contra eDreams que es presenten a l'aeroport i no poden embarcar perquè els bitllets no foren confirmats degut a un error en el sistema d'emissió propietat de la companyia aèria, després de comprovar que la plataforma havia informat degudament sobre un procés de contractació no completat i advertit que no es presentessin a l'aeroport; o la SAP Barcelona (secció 11ª) 239/2009 de 12 de maig, ECLI:ES:APB:2009:5236, FJ 3er, declara que la plataforma Atrápalo compleix el seu deure enviant un correu electrònic a uns passatgers informant d'un canvi en l'horari del vol de tornada (en realitat, cancel·lació del vol), sense exigir-li emprar un altre mitjà de comunicació puix que es tractà d'una contractació en línia. Existeixen nombroses sentències que dispensen aquest tractament a les plataformes que actuen com a intermediàries en la contractació de serveis de viatge. Vegeu les citades per Lucía Del SAZ DOMÍNGUEZ, «La protección del consumidor que contrata su vuelo, viaje combinado o alojamiento a través de plataformas digitales», *Revista CESCO*, núm. 48, 2023, 73-95, p. 84-88.

⁴¹ En el dret alemany, Peter ROTT, «Die vertragliche position des Online-Plattformbetriebers als Vermittler», a ROTT, Peter i TONNER, Klaus (eds.), *Online-Vermittlungsplattformen in der Rechtspraxis*, Nomos, Baden-Baden, 2018, 62-80, p. 72.

⁴² Sobre les funcions de la bona fe com a element integrador del contracte (art. 1258 CC), CARRASCO PERERA, *Derecho de contratos*, cit., p. 618-627.

o servei subjacent, la plataforma estarà obligada a rescabalar els danys i perjudicis causats al client, eventualment d'acord amb les normes reguladores del contracte de mandat (art. 622-27.3 CCCat o, en el dret civil comú, art. 1726 CC) i, en qualsevol cas, les normes generals (art. 1101 CC i ss.).

Com és sabut, les obligacions implícites o accessòries derivades de la bona fe són obligacions a títol onerós amb un abast i contingut que depèn de la relació contractual corresponent, l'objecte del contracte, el costum i les exigències d'unes transaccions comercials honestes. Aquestes obligacions s'han de correspondre amb el contracte d'accés celebrat entre la plataforma i el client. Si la plataforma i el client haguessin celebrat el contracte principal, el bé o servei hauria de reunir aquelles condicions promeses en la publicitat i promoció precontractual generadores d'una confiança legítima en el client, en el cas que l'oferta hagués estat determinant del consentiment a contractar.⁴³ Això no obstant, la plataforma intermediària en el marc del contracte d'accés no assumeix una obligació d'entregar o arrendar un bé o prestar un servei que sigui conforme amb el contracte. Una obligació implícita o accessòria amb el mateix abast que l'obligació primària assumida pel proveïdor en el contracte principal en realitat faria impossible el model de negoci de les plataformes digitals;⁴⁴ i, alhora, fora contradictòria amb la condició contractual d'intermediària. Si bé la plataforma ha d'informar dels fets que són precisos per tal que els clients puguin defensar els interessos a què es refereix el contracte d'accés, els quals estan relacionats amb els béns i serveis subjacents, tant si l'activitat comercial inclou un assessorament de les persones

⁴³ Sobre la bona fe integradora en els contractes translatius en general, *ibidem* p. 628-629.

⁴⁴ SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 130-140.

consumidores com si no,⁴⁵ l'ordenament jurídic no li pot imposar les obligacions primàries o principals que sorgeixen del contracte principal mitjançant la construcció d'unes obligacions implícites o accessòries massa extenses.⁴⁶

Ara bé, l'operador de la plataforma sí que ha de col·laborar amb els interessos i deures de la seva contrapart, el client, i té el deure de produir l'efecte útil de les seves pròpies obligacions d'acord amb les exigències de la bona fe contractual (art. 1258 CC).

En general, les obligacions implícites o accessòries resultants de la bona fe es poden classificar en obligacions d'informació, cooperació, lleialtat i protecció. En el cas de les plataformes tindran un particular relleu unes obligacions de seguiment, verificació o auditoria relacionades amb els béns o serveis subjacents que són fruit del seu paper creador del mercat en línia. Els operadors no solament assumeixen l'obligació de permetre o facilitar les transaccions sinó que també han d'orientar llur activitat a permetre un comerç raonablement segur, una «higiene del mercat».⁴⁷

En aquest punt, el Reglament de Serveis Digitals no permet identificar quines obligacions implícites o accessòries assumeixen els prestadors de serveis intermediaris a partir de la bona fe en el marc del contracte d'accés celebrat amb els clients, ni tan sols estableix

⁴⁵ Resulta controvertit afirmar que les plataformes intermediàries realitzen una activitat comercial que inclou l'assessorament de les persones consumidores en relació amb el negoci jurídic en què intervenen (art. 231-1, lletra d) del Codi de consum de Catalunya) i que, en conseqüència, han de donar la informació necessària sobre la naturalesa, les característiques, les condicions i la utilitat o finalitat del bé o servei, perquè les persones consumidores puguin avaluar si el contracte proposat s'ajusta a llurs necessitats (art. 231-3). Amb tot, sí que sembla exigible a les plataformes una obligació d'oferir informació veraç i suficient en la promoció i oferta dels béns i serveis que comercialitzin en les relacions de consum, en els termes previstos per les intermediàries (art. 231-2.3).

⁴⁶ Pel que fa a l'apartat primer del § 241 BGB alemany, VILGERTSHOFER, *Online-Plattformen und vertragliche Haftung*, cit., p. 201, per a qui no es pot conformar una responsabilitat contractual primària de les plataformes per la porta del darrera.

⁴⁷ Empra aquesta expressió, SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 131.

una responsabilitat (arts. 4 a 8).⁴⁸ Encara que el text legal és vist com un estàndard de responsabilitat en relació amb la legislació aplicable respectiva dels Estats membres de la Unió Europea (art. 54), les mesures rellevants s'orienten exclusivament a controlar la il·licitud del contingut de tercers (control de qualitat del mercat, ús de filtres, moderació dels continguts, control d'accés, gestió de reputació dels usuaris, entre d'altres); i aquestes mesures són contemplades com a integrants d'unes condicions generals de la contractació bo i reconeixent l'autonomia de la voluntat i llibertat contractual de les plataformes, sense imposar uns deures ni regular les reclamacions de caràcter contractual.⁴⁹

A parer meu, no es tracta d'imposar a les plataformes una obligació d'inspeccionar tots i cadascun dels béns o serveis subjacents amb caràcter absolut, ni d'investigar cada suposat incompliment dels contractes principals celebrats des de l'entorn tecnològic que aquelles han facilitat.⁵⁰ Si hom prengués en consideració com estàndard de l'obligació de seguiment la conformitat contractual del bé o servei amb el contracte principal, això significaria a la pràctica mesurar segons les condicions generals de la contractació predisposades per cada proveïdor. I si bé les plataformes poden assumir voluntàriament i expressa una obligació de seguiment amb aquest abast enfront del client en el marc del contracte d'accés, sovint el seu compliment

⁴⁸ CONRAD, «Responsability and liability of intermediaries», cit., p. 65.

⁴⁹ Sobre l'art. 14 del Reglament de Serveis Digitals, Matthias BERBERICH, «Due diligence obligations, content moderation and procedural fairness», a STEINRÖTTER, Björn i HEINZE, Christian/ DENG, Michael (eds.), *EU Platform Law: A Handbook*, Nomos-Beck-Hart, Baden-Baden, 2025, 101-155, p. 122, 133 i 154.

⁵⁰ En la mateixa línia, l'art. 8.1 de les Regles model ELI sobre les plataformes en línia estableix que l'operador de la plataforma no té un deure general de controlar l'activitat dels usuaris de la plataforma. Quant a un altre aspecte de la responsabilitat de les plataformes digitals, l'art. 8 del Reglament de Serveis Digitals preveu la inexistència d'una obligació general de monitorització o de cerca activa de fets per part dels prestadors de serveis intermediaris. A la llum de l'anterior art. 15 de la Directiva sobre comerç electrònic, MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», cit., p. 252-254, tampoc considera adient obligar a les plataformes a controlar activament les transaccions comercials dels usuaris.

serà inassolible tenint en compte que el model de negoci es basa en una economia d'escala i que es caracteritza per un gran nombre de transaccions comercials.

Tampoc és exigible contractualment a les plataformes que verifiquin la identitat, professionalitat i solvència de tots els proveïdors d'acord amb la bona fe (art. 1258 CC). Encara que el risc de frau és elevat en el mercat en línia creat i una obligació implícita com aquesta certament podria facilitar l'efectivitat de les reclamacions dels clients, ara mateix l'ús de procediments d'identificació no és tècnicament possible ni econòmicament assumible d'una manera raonable pels operadors,⁵¹ per bé que cada vegada existeixen més instruments mitjançant els quals les mateixes poden conèixer quines són les condicions dels proveïdors⁵² i hi ha una opinió que veu factible la verificació a partir del *Big Data* i els avenços tecnològics experimentats en els darrers anys.⁵³

Més aviat cal entendre que, si el contracte d'accés no delimita prou explícitament l'abast de l'obligació de seguiment dels béns o serveis, les plataformes estan implícitament obligades a prendre mesures per evitar una falta de conformitat dels béns i serveis subjacents únicament quan existeixen uns indicis raonables de la seva manca de conformitat amb els contractes principals arran de les notificacions dels sistemes

⁵¹ Per a més detalls, VILGERTSHOFER, *Online-Plattformen und vertragliche Haftung*, cit., p. 201-206.

⁵² Així, recentment, l'art. 6 del Reial Decret 1312/2024, de 23 de desembre, pel qual es regula el procediment de registre únic d'arrendaments i es crea la finestreta única digital per a la recollida i l'intercanvi de dades relatives als serveis de lloguer d'allotjaments de curta durada (BOE núm. 309 de 24 de desembre de 2024), obliga a les plataformes en línia a fer comprovacions aleatòries i periòdiques de les declaracions de les arrendadores, si escau, mitjançant la consulta a aquesta finestreta (lletra c); i a informar a la finestreta i a les arrendadores dels resultats de les comprovacions en els casos previstos en el Reglament (UE) 2024/1028, d'11 d'abril (DOUE L 2024/1028 de 29 d'abril).

⁵³ ROTT, «Die vertragliche position des Online-Plattformbetriebers als Vermittler», cit., p. 72-74, qui tanmateix manté que no es pot obligar a les plataformes a comprovar la informació facilitada pels proveïdors a manca d'un compromís exprés.

d'alerta ràpida,⁵⁴ les comunicacions o reclamacions d'altres clients o altres circumstàncies. En aquest cas les plataformes no haurien de permetre la comercialització dels béns o serveis no conformes amb el contracte principal i, si escau, haurien de retirar aquests béns o serveis del mercat.

Si la plataforma té un coneixement adequat sobre la mala qualitat d'un bé o servei ofert per un proveïdor a partir de queixes o avisos massius dels clients, un compliment del contracte d'accés celebrat amb el client d'acord amb les exigències de la bona fe l'obligarà a suspendre o resoldre el contracte d'accés amb el proveïdor.⁵⁵ Els operadors de plataformes en línia tenen l'oportunitat de comprovar la fiabilitat i el rendiment dels proveïdors i excloure els proveïdors no fiables, així com fer valdre els drets dels clients (p. ex., no reenviar els pagaments dels clients als proveïdors fins que es verifica la conformitat del bé o servei amb el contracte principal). No endebades, les condicions generals de la contractació incorporades en els contractes d'accés solen contenir un catàleg extens de sancions per mala conducta dels proveïdors.⁵⁶ I, encara que probablement fora excessiu responsabilitzar l'operador de la plataforma com a contractant principal pel simple fet d'exercir una influència predominant sobre el proveïdor, sí que sembla que un paper més actiu com a creador i regulador del mercat en línia hauria de significar una major extensió d'obligacions assumides d'acord amb les exigències de la bona fe contractual (art. 1258 CC) en el marc del contracte d'accés celebrat amb els clients.

En aquest punt, la present investigació sosté que les ressenyes negatives de clients per a si mateixes no constitueixen un indicatiu suficient d'una manca de conformitat per a la plataforma, atesa la seva poca fiabilitat. Ara bé, si l'operador afirma que les revisions dels clients es basen en unes transaccions verificades per la mateixa plataforma (*v. gr.*, una verificació de què la transacció ha tingut lloc per aquell

⁵⁴ Per exemple, el sistema d'alerta ràpida de la Unió Europea per a productes perillosos no alimentaris: <https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/search> (data de consulta: 22 de febrer de 2025).

⁵⁵ ROTT, «Die vertragliche position des Online-Plattformbetriebers als Vermittler», cit., p. 72-74.

⁵⁶ Sobre la capacitat de coneixement de les plataformes, *ibidem*, p. 74-76.

client que fa la ressenya i no de la transacció en si mateixa), o bé que compleixen amb uns determinats estàndards,⁵⁷ aquell incomplirà una obligació implícita derivada de la bona fe contractual (art. 1258 CC) quan omet la verificació de la condició de client de les persones que fan les ressenyes i unes ressenyes falsament positives dels béns o serveis porten a contractar un bé o servei que no és conforme amb el contracte principal.⁵⁸ I una mateixa responsabilitat contractual per uns béns o serveis no conformes podrà tenir lloc quan la plataforma assenyala que el sistema de classificació dels proveïdors obeeix a una verificació i seguiment d'uns estàndards de qualitat per part de l'operador que després no tenen lloc.

Aquest plantejament no obsta a què les plataformes tinguin també una obligació de controlar i fer proves aleatòries dels béns o serveis de més risc per a la salut i seguretat de les persones (medicaments, aliments, cosmètics, entre d'altres), si escau fora de l'àmbit d'una eventual responsabilitat contractual en el marc del contracte d'accés.⁵⁹ En aquest sentit, l'art. 8.2 de les Regles model ELI sobre les plataformes en línia regula un deure de protecció dels usuaris que estableix una responsabilitat de la plataforma pels danys causats quan la mateixa no pren les mesures adequades per a la protecció dels usuaris malgrat tenir una evidència creïble («*credible evidence*») d'una conducta delictiva d'un proveïdor o client en perjudici d'altres usuaris (lletra a); o d'una conducta d'un proveïdor o client que és probable que causi lesions físiques, vulneració de la intimitat o la propietat corporal, privació de llibertat o infracció d'un altre dret similar en perjudici d'un altre usuari de la plataforma (lletra b). La necessitat de protecció d'uns béns jurídics dels clients que tenen una especial transcendència

⁵⁷ Per exemple, ISO 20488:2018 *Online Consumer Reviews*.

⁵⁸ Sobre la informació que ha de donar un empresari en una pràctica comercial que facilita un accés a ressenyes dels consumidors i la possibilitat de considerar aquesta pràctica com a deslleial per enganyosa en el sentit de l'art. 7 de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial (BOE núm. 10 d'11 de gener de 1991; en endavant, LCD), vegeu els apartats 4 i 6 de l'art. 20 TRLGDCU.

⁵⁹ Sobre els criteris que podrien originar l'obligació d'investigar de la plataforma, SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 136-140.

pot significar una major exigència a la plataforma a l'hora de complir les obligacions contractuals d'acord amb la bona fe.⁶⁰

Una clàusula eximint la plataforma d'una obligació d'examinar o avaluar les ofertes dels proveïdors i exclouent la seva garantia i la del contingut dels seus llocs web serà vàlida.⁶¹ No serà abusiva quan el client és una persona consumidora. La manca d'una regulació legal del contracte d'accés fa que hom no pugui considerar que una clàusula així causa un desequilibri important dels drets i obligacions de les parts que es deriven del contracte (art. 82.1 TRLGDCU). De totes maneres, una clàusula com aquesta no eximeix a la plataforma d'una obligació implícita, derivada de la bona fe (art. 1258 CC), de no contribuir a la comercialització de béns o serveis no conformes amb el contracte principal quan la plataforma compta amb uns indicis raonables sobre aquesta circumstància.⁶²

Quan l'expectativa econòmica que el client pot legítimament esperar amb el contracte d'accés fracassa perquè la plataforma no compleix com deuria es causarà un dany contractual positiu. Aleshores el client podrà reclamar a la plataforma un rescabament de danys i perjudicis per un import que el col·loqui en la mateixa situació en què es trobaria si el contracte d'accés s'hagués complert

⁶⁰ Referint-se a la lletra a) de l'art. 9 de la Discussió de Proposta de Directiva sobre Plataformes d'Intermediació en Línia de l'any 2016, MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», cit., p. 253-254, sosté que fora preferible establir uns estàndards més oberts puix que la qualificació penal de la conducta serà susceptible de variar en cada ordenament jurídic.

⁶¹ Per exemple, la clàusula 9 («Ofertas de terceros») de les Condicions d'ús i venda de la companyia Amazon, actualitzades el dia 1 d'octubre 2024, estableix el següent: «No somos responsables de examinar o evaluar, y no garantizamos, las ofertas de ninguna de estas empresas o individuos (incluido el contenido de sus sitios). Amazon no asume ninguna responsabilidad u obligación por las acciones, los productos y el contenido de todos estos y otros terceros. Debe revisar atentamente sus declaraciones de privacidad y otras condiciones de venta y uso [...]», <https://www.amazon.es/gp/help/customer/display.html?nodeId=202119380> (data de consulta: 5 d'abril de 2025).

⁶² Distintament, ROTT, «Die vertragliche position des Online-Plattformbetreibers als Vermittler», cit., p. 76-77, sosté que sovint les clàusules exonadores de les plataformes són abusives d'acord amb el § 307 BGB perquè no estableixen restriccions, ni tant sols en cas de coneixement de riscos importants pel consumidor.

perfectament. En alguns casos, si el contracte d'accés s'hagués complert totalment, el contracte principal entre els dos grups d'usuaris no s'hauria celebrat i aleshores el rescabament de la plataforma haurà de situar el client allà on es trobava abans de concloure el darrer contracte. Així, si la plataforma no ha retirat l'oferta d'un propietari d'un habitatge d'ús turístic malgrat que anteriorment altres clients li havien comunicat que els seus immobles no estaven disponibles a la destinació, la plataforma haurà de rescabalar al client mitjançant un reemborsament de l'import abonat, impostos, despeses ocasionades i, si escau, un dany no patrimonial per pèrdua de vacances. Si el bé comercialitzat és un punter làser que, segons el sistema d'alerta ràpida per productes perillosos de la Unió Europea, pot causar lesions als ulls i a la pell, la persona compradora hauria d'estar facultada per rebre un rescabament de la plataforma que hauria d'incloure, eventualment, el dany corporal sofert.⁶³ Un rescabament per les despeses o pèrdues sofertes pels clients en el contracte principal a conseqüència d'un incompliment contractual de la intermediària en el marc del contracte d'accés, basada eventualment en les normes reguladores del contracte de mandat (art. 622-27.3 CCCat o, en el dret civil comú, art. 1726 CC) i, en qualsevol cas, les normes generals de l'art. 1101 CC i següents, es troba absolutament admès en l'àmbit judicial i no sembla raonable fer una excepció en el cas de les plataformes en línia.⁶⁴

⁶³ Les alertes per productes perillosos de la Unió Europea es publiquen regularment a <https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/search> (data de consulta: 5 d'abril de 2025).

⁶⁴ Fora de les plataformes en línia, els tribunals espanyols han condemnat, basant-se en l'art. 1101 CC, a una entitat financera intermediària a rescabalar per la pèrdua de valor d'unes participacions preferents arran de l'incompliment d'unes obligacions d'informació integrants del contracte d'intermediació sobre un producte emès per un banc islandès (SAP Zaragoza (secció 4ª) 464/2012 de 13 de novembre, ECLI: ES:APZ:2012:2417); a una societat intermediària per la pèrdua d'unes quantitats de diners invertides en l'adquisició d'uns pagarés emesos per una societat en situació d'alt risc, a partir dels arts. 1726 CC i 255 CCom i altres normes, després de constatar que la intermediària no havia actuat amb prou diligència (STS-Civil (secció 1ª) 28/2003 de 20 de gener, RJ\2003\350); a una agència immobiliària a rescabalar els danys i perjudicis ocasionats als clients per l'abonament del preu i unes gestions esdevingudes inútils com a conseqüència de la compra frustrada d'un immoble que abans aquella havia venut a un tercer (SAP Álava (secció 1ª) 62/2009 de 13 de febrer, ECLI: ES:APVI:2009:101), entre d'altres casos.

En altres casos, si la plataforma hagués complert totalment les seves obligacions del contracte d'accés, el client hauria celebrat igualment el contracte principal, però hauria obtingut unes condicions més avantatjoses, especialment quan la manca de conformitat del bé o servei amb aquest contracte no és prou rellevant. Per exemple, si un dron no es pot emprar fent servir un model de telèfon mòbil i la plataforma intermediària no adverteix d'aquesta circumstància al client malgrat tenir constància de múltiples queixes de clients, i comercialitza el dron a un mateix preu que un altre model que si és compatible amb tota la telefonia mòbil, el client hauria de poder demanar una rebaixa del preu a la plataforma com a forma de liquidar el dany sofert a conseqüència de la manca d'informació.⁶⁵

Concurrent aquestes circumstàncies, la plataforma no actuarà com a gestora d'una reclamació adreçada al proveïdor, el fabricant o un altre subjecte quan efectua un reemborsament sinó com a responsable directa per incompliment del contracte d'accés. I el client no podrà acumular l'exercici d'una pretensió de rescabament en els termes descrits amb la interposició d'una acció de responsabilitat enfront del proveïdor del bé o servei subjacent per incompliment del contracte principal que tingui per objecte una indemnització dels mateixos danys i perjudicis.

A partir dels criteris traçats, aquesta investigació manté que de vegades una pretesa responsabilitat contractual de la plataforma com a intermediària per un hipotètic incompliment d'un deure d'informació es troba mancada de fonament.

En aquest sentit, una plataforma facilitadora d'una contractació d'activitats d'aventura fou declarada responsable pels danys corporals soferts per un client que caigué d'un cavall perquè no havia informat que la proveïdora no estava inscrita en el registre d'empreses i establiments turístics de Castella la Manxa, ni que no tenia contractades les assegurances de responsabilitat civil i d'accidents preceptives, ni que no reunia els requisits per a la inscripció.⁶⁶ La plataforma fou condemnada a rescabalar uns danys i perjudicis

⁶⁵ Sobre una generalització de l'acció *quantum minoris* com a mesura per liquidar el dany, CARRASCO PERERA, *Derecho de contratos*, cit., p. 1442-1443.

⁶⁶ SAP Cuenca (secció 1ª) 118/2018 de 8 de maig, ECLI:ECLI:ES:APCU:2018:196.

per un import de 22.459,19 euros. La responsabilitat no es basà en una negligència en la selecció del proveïdor⁶⁷ sinó en un fet propi: l'incompliment d'un deure d'informació com a intermediària en línia resultant de les exigències de la bona fe contractual (art. 1258 CC).⁶⁸ Per arribar a declarar la responsabilitat la resolució judicial prengué en consideració el fet que la plataforma anunciava en el seu lloc web el següent:

«Nuestro sistema de opiniones se asegura de que todas nuestras empresas estén sujetas a los más altos estándares de profesionalidad. Las calificaciones están basadas en los comentarios de clientes verificados».

Segons el tribunal, tenint en compte aquesta circumstància l'operador fou declarat responsable de la bona execució de l'activitat amb cavall a causa de la confiança que la informació suscità en el consumidor de què l'empresa enunciada complia els requisits inherents a la seva activitat. Les exigències de la bona fe contractual, raona la sentència, obligaven la plataforma a assegurar-se que les proveïdors que s'allotjaven a la seva pàgina complien la normativa bàsica específica; i, afegeix, que no excusava a la plataforma una implantació internacional ni la diferent legislació de cada país, perquè en tot cas és preceptiva una adequació a la legalitat del lloc on aquelles empreses estan ubicades.

⁶⁷ La sentència expressa el següent: «sin embargo, no puede concluirse que tal ausencia de control o aseguramiento de toda la información que ha de suministrarse determine la procedencia de la indemnización a la demandante, o alcance a una suerte de responsabilidad por hecho ajeno, en supuestos de fuera de su órbita de control, en cuanto no presta directamente el servicio contratado». FJ 3er.

⁶⁸ La sentència declara que la plataforma és intermediària d'acord amb la LSSICE, sense mencionar l'art. 16, assenyala que aquesta no reuneix la condició de prestadora del servei ni se li pot imputar responsabilitat, control o direcció sobre les empreses anunciants i les condicions de prestació del servei (FJ 2on). Tanmateix, el tribunal declara una responsabilitat pròpia de la plataforma per una informació d'activitats no legalitzades i, alhora, considera abusiva la clàusula d'intermediació emprada a partir de l'art. 86 TRLGDCU. FJ 3er, el qual també fa referència a una dificultat o impossibilitat del consumidor d'obtenir el rescabament de la proveïdora.

A propòsit de la sentència, una opinió doctrinal assenyalà que la plataforma controla la informació, no manté una neutralitat tecnològica i que en aquest cas l'omissió d'informació sobre la manca de compliment dels requisits legals de la proveïdora fou la causant d'uns danys i perjudicis a rescabalar.⁶⁹ L'activisme de les plataformes com a creadores i reguladores del mercat ha portat un sector de la doctrina científica a propugnar, des del dret del consum, que les mateixes responen quan l'incompliment del contracte principal celebrat entre el proveïdor i el client es pot vincular causalment a l'incompliment d'unes obligacions en matèria d'informació, transparència, allotjament i tractament de dades i continguts. Segons aquesta visió, una ommissió de la informació precontractual que l'empresari ha de facilitar en un contracte a distància (art. 97 TRLGDCU), o una facilitació deficient d'aquesta informació poden originar una responsabilitat de la plataforma per danys i perjudicis causats a la persona consumidora quan aquella adopta un paper actiu, altera o manipula d'alguna manera la informació facilitada pels proveïdors de béns o serveis, o internautes.⁷⁰ Aleshores la mateixa opinió defensa l'establiment d'una responsabilitat solidària de la plataforma i el proveïdor enfront del client pels danys i perjudicis soferts.⁷¹

D'aquesta manera la mateixa sentència 118/2018 de la secció primera de l'Audiència provincial de Cuenca, de 8 de maig, ha estat relacionada amb la confiança generada per la plataforma en el client: aquesta ha de respondre per l'incompliment del contracte subjacent quan, en virtut de manifestacions o comportaments concloents, indueix al client a creure legítimament que la mateixa estava assumint, implícitament, una funció de garant en el compliment de les obligacions contractuals del proveïdor, fent declaracions publicitàries sobre el nivell de qualitat o seguretat dels proveïdors o dels béns o serveis.⁷²

⁶⁹ ÁLVAREZ MORENO, *La contratación electrónica mediante plataformas en línea*, cit., p. 197, 208 i 221, per a qui l'incompliment d'una obligació pròpia en relació amb el consumidor fa que la plataforma no quedi al marge del contracte principal.

⁷⁰ *Ibidem*, p. 264-267.

⁷¹ Díez SOTO, «Responsabilidad de los proveedores de mercados en línea por incumplimiento del contrato subyacente», cit., p. 159-220, p. 193.

⁷² *Ibidem*, p. 159-220 i 190-191.

Tanmateix, a banda que les normes actuals del dret del consum imposen deures d'informació sobre els béns i serveis subjacents únicament als proveïdors (arts. 60 i 97 TRLGDCU), a parer meu el tribunal en aquesta ocasió no valorà degudament l'abast de les obligacions implícites que corresponien a la plataforma demandada en el marc del contracte d'accés celebrat amb el client d'acord amb les exigències de la bona fe contractual (art. 1258 CC). La resolució judicial considera que a la plataforma se li ha de requerir un control d'unes «mínimes condicions per a l'exercici de l'activitat [eqüestre]» a partir de la classificació i suggeriments dels serveis que duu a terme. A aquests efectes el tribunal solament pren en consideració la informació facilitada per la plataforma sobre dos trets característics del sistema d'opinions dels clients: un primer segons el qual el sistema s'assegura que tots els proveïdors estan subjectes als estàndards més alts de professionalitat, i un segon sobre el fet que la plataforma verifica la condició de clients de les persones que fan els comentaris. No es planteja de quina manera la plataforma havia gestionat el sistema d'opinions, ni si la mateixa abans de la contractació dugué a terme una verificació de la condició de clients de les persones autores de les ressenyes, ni encara menys si existien uns indicis raonables d'una manca de conformitat amb el contracte principal arran d'un sistema d'alerta, la informació o reclamacions d'altres clients o altres circumstàncies amb vista d'un eventual incompliment d'una obligació de seguiment del servei subjacent. I el tribunal tampoc pren en consideració si l'activitat comportava un risc prou elevat per exigir a la plataforma unes mesures de seguiment específiques.⁷³ Així, la plataforma no havia assumit expressament una obligació de seguiment

⁷³ Segons la sentència «*adquiridos los bonos por el consumidor, el mismo opta entre las diferentes empresas anunciantes que Yumping sugiere, por lo que dicha elección, oferta o sugerencia, no puede estar exenta de todo control, en cuanto las mínimas condiciones para el ejercicio de la actividad. Yumping detalla sus ofertas, las clasifica por actividades, e incluso las destaca, por lo que las sugerencias que realiza, si bien han de entenderse de intermediación, no están exentas a todo control conforme dispone el art. 17 de la LSSI*». A més, afegeix el tribunal, «*este deber de información se conforma en su interpretación y despliegue atendiendo a las exigencias de la buena fe contractual. Si bien la agencia está exenta de responsabilidad más allá de la intermediación en condiciones concretas, no es menos cierto que existe un deber general de información de todo lo necesario para que el consumidor alcance el resultado previsto con la contratación del servicio*» (FJ 3er).

de la conformitat contractual dels béns o serveis, ni estrictament una obligació de verificar totes i cadascuna de les transaccions esdevingudes objecte de les ressenyes dels clients i, nogensmenys, aquella fou declarada responsable contractual.

D'aquesta manera, l'òrgan judicial en realitat ignorà la distribució contractual d'oportunitats i riscos duta a terme entre els contractants: la plataforma actuà com a intermediària i en cap cas s'havia compromès amb el client, a canvi d'un preu, a prestar un servei d'equitació que fora conforme amb el contracte principal, ni a garantir la indemnitat del client en l'activitat contractada d'anar amb cavall. No en va, caldrà emprar els principis propis del corretatge o la intermediació en un incompliment de les obligacions contractuals implícites o accessòries del contracte d'accés derivades de la bona fe (art. 1258 CC) per part de la plataforma en relació amb els béns o serveis subjacents.

Una altra cosa hauria estat plantejar una eventual responsabilitat extracontractual de la plataforma per la confiança especial suscitada en els clients en la contractació del servei d'equitació, fora de l'àmbit del contracte d'accés, basada en els danys ocasionats negligentment per un fet il·lícit (art. 1902 CC).⁷⁴

Un altre raonament que el present treball tampoc comparteix és aquell que propugna una aplicació dels paràmetres que actualment regeixen la responsabilitat dels prestadors de serveis de la societat de la informació pel magatzematge de dades il·lícites facilitades pel destinatari final (art. 16 LSSICE) a fi d'establir una responsabilitat civil indirecta de les plataformes en línia per una manca de conformitat del bé o servei contractat pel client.

En aquest sentit, un corrent d'opinió es mostra partidari de fer respondre Amazon indirectament com a intermediària per un contingut il·lícit publicat per una venedora basant-se en el paper actiu de la plataforma quan un vehicle quad no és conforme amb el contracte principal. El rerefons del plantejament és el paper d'optimitzar ofertes de l'operador,⁷⁵ una classificació dels productes mitjançant

⁷⁴ *Infra* § 3.2.

⁷⁵ Un sistema de publicitat que permet posicionar les ofertes a partir d'una retribució del proveïdor.

estrelles que té lloc a partir dels comentaris dels clients i unes dades sobre classificacions mitjanes i devolucions que són emprades per la plataforma per a determinar l'ordre d'aparició i adoptar decisions.⁷⁶ A partir d'aquestes circumstàncies el criteri interpretatiu argumenta que «costaría entender que la causa de exoneración de responsabilidad prevista en el artículo 16 LSSICE resulte aplicable al caso». Considera que Amazon en el cas comentat —aparentment, no resolt judicialment— no actuà amb la diligència deguda i, per tant, «se le puede imputar la responsabilidad por haber contribuido a la causación del daño, siquiera de forma indirecta, dada la posición que ocupa y los potenciales beneficios económicos que puede obtener con ella». D'acord amb l'enfocament, la plataforma no realitzà la conducta il·lícita de posar en venda béns no conformes amb el contracte principal, però sí col·laborà de manera indirecta en aquest il·lícit quan, coneixent-lo, no actuà de manera efectiva per a la seva eliminació bo i esborrant la descripció de béns que no es corresponien amb la realitat, o mitjançant un bloqueig del compte del venedor que era emprat per la comercialització del bé que no era conforme amb el contracte.⁷⁷ Aleshores, d'acord amb aquesta visió, plataformes intermediàries de serveis d'allotjament turístic com ara Booking, Airbnb, Homeaway, Trivago, o Toprural, o de viatges com Viajarbarato o eDreams, seran responsables de qualsevol incompliment del contracte principal (p. ex., manca de disponibilitat de l'allotjament per overbooking) si tenen un coneixement efectiu de la il·licitud o vulneren un principi de reaccionar amb promptitud.⁷⁸ Es tracta d'una imputació de responsabilitat a la plataforma per una espècie de posició

⁷⁶ Gemma MINERO ALEJANDRE, «Responsabilidad de Amazon por las ventas concertadas por terceros en su Marketplace? Estudio de la cuestión a fecha de 2021 y perspectivas de futuro», *Revista CESCO*, núm. 37, 2021, 33-50, p. 39. L'autora traça un paral·lelisme entre l'actuació de la plataforma Amazon i la plataforma eBay a partir de les consideracions fetes sobre aquesta última per la STJUE (Gran sala) de 12 de juliol de 2011, L'Oréal, C-324/09 (ECLI:EU:C:2011:474), apartats 116-124.

⁷⁷ *Ibidem*, p. 34 i 41-42.

⁷⁸ Pascual MARTÍNEZ ESPÍN, «Productores, proveedores, plataformas, intermediarios, guardianes de acceso», a Àngel CARRASCO PERERA (coord.), *Derecho de Consumo (Materiales, fundamentos, aplicaciones)*, Aranzadi, Cizur Menor, 2023, 459-486, p. 470; segueix el mateix criteri, DEL SAZ DOMÍNGUEZ, «La protección del consumidor que contrata su vuelo, viaje combinado o alojamiento a través de plataformas digitales», cit., p. 77.

de garant que fonamenta una responsabilitat extracontractual per un fet aliè. La contribució de l'operador de posar en el mercat béns o serveis que presenten faltes de conformitat amb el contracte farà que li sigui imputable una responsabilitat indirecta.⁷⁹

Doncs bé, segons la meua opinió no és possible imputar el contracte principal i la seva execució a la plataforma simplement per considerar que, d'acord amb la diligència deguda, aquesta empresa no podia desconèixer la manca de conformitat del bé o servei, o no eliminà amb promptitud una descripció dels béns que no es corresponien amb la realitat. I a l'efecte d'establir una responsabilitat de la mateixa per una falta de conformitat no sembla admissible tampoc aplicar els criteris de l'art. 6.3 del Reglament de Serveis Digitals, la idea d'una creença induïda en un consumidor mitjà del fet que la informació o el bé o servei es proporcionen per la mateixa plataforma o un proveïdor que actua sota la seva autoritat o control. Aquesta regulació està relacionada únicament amb una informació il·lícita publicada per un tercer i en cap cas amb el bé o servei subjacents⁸⁰ i, tal com s'ha exposat en relació amb el criteri de la influència predominant de la plataforma,⁸¹ es fonamenta en unes consideracions allunyades del dret contractual.

Per aquesta raó, sembla més escaient dibuixar una responsabilitat contractual de les plataformes en línia per incompliment d'unes obligacions implícites o accessòries, derivades de la bona fe (art. 1258 CC) i integrants del contracte d'accés, coherents amb llur condició d'intermediàries quan són prou transparents; i diferenciar absolutament entre una responsabilitat de les prestadores de serveis de la societat de la informació que emmagatzemen dades facilitades per tercers i una eventual responsabilitat de les plataformes en línia per una manca de conformitat del bé o servei contractat pel client.

⁷⁹ També es mostra partidària d'adoptar aquest criteri, ÁLVAREZ MORENO, *La contratación electrónica mediante plataformas en línea*, cit., p. 264-267, qui estableix uns primers nivells de responsabilitat de les plataformes a partir d'una distinció entre un *hosting* actiu i un *hosting* passiu.

⁸⁰ SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 136; cf. VILGERTSHOFER, *Online-Plattformen und vertragliche Haftung*, cit., p. 201.

⁸¹ *Supra* § 2.

De totes maneres, una vegada exposada quina podria ser la responsabilitat de la plataforma per incompliment d'unes obligacions implícites del contracte d'accés relacionades amb els béns o serveis subjacents imposades per la bona fe (art. 1258 CC), aquest treball considera que la mateixa podrà esdevenir responsable civil extracontractual enfront del client quan amb el seu comportament suscita en el client una confiança especial en la contractació del bé o servei subjacent.

3.2. Una responsabilitat extracontractual per la confiança especial suscitada en el client en la contractació dels béns i serveis

Una plataforma en línia podrà esdevenir responsable civil extracontractual enfront del client en diversos escenaris. Els clients comptaran amb una legitimació individual per interposar una acció de rescabament quan el tractament de dades i continguts, l'establiment d'un sistema de classificació dels béns o serveis o una participació activa en el funcionament del sistema de ressenyes dels clients constitueixi una pràctica comercial deslleial causant de danys i perjudicis (arts. 4 a 31, 32.5è i 33.3, lletra b) LCD).⁸² L'apartat 3 de l'art. 8 de la Directiva (UE) 2024/2853⁸³ prescriu una responsabilitat del proveïdor d'una plataforma en línia per danys causats per productes defectuosos en els mateixos termes que un distribuïdor si la plataforma permet als consumidors celebrar contractes a distància amb comerciants, la mateixa no és

⁸² Per exemple, es considera deslleial per enganyosa una afirmació que atribueix les ressenyes d'un bé o servei a uns consumidors que han utilitzat o adquirit el bé o servei sense prendre mesures raonables i proporcionades per comprovar que les dites ressenyes pertanyen a tals consumidors; o la pràctica que afegeix o encarrega a una altra persona la inclusió de ressenyes o aprovacions de consumidors falses, o que distorsiona ressenyes de consumidors a fi de promoure béns o serveis (apartats 7 i 8 de l'art. 27, respectivament).

⁸³ Directiva (UE) 2024/2853 de 23 d'octubre, sobre responsabilitat pels danys causats per productes defectuosos, DOUE L/1 de 18 de novembre de 2024.

un operador econòmic⁸⁴ i es compleixen les condicions de l'art. 6.3 del Reglament de Serveis Digitals (apartat 4 de l'art. 8 de la Directiva (UE) 2024/2853).⁸⁵ La responsabilitat extracontractual de la plataforma que presenta un major interès en aquesta investigació és la que té lloc a partir d'una confiança suscitada en el client en la contractació dels béns o serveis, atesa la necessitat de diferenciar-la d'una responsabilitat per incompliment d'unes obligacions implícites del contracte d'accés imposades per la bona fe (art. 1258 CC).

Un comportament negligent o dolós de la plataforma en el moment de la contractació dels béns i serveis subjacents podrà constituir un il·lícit civil causant d'uns danys i perjudicis al client en els termes previstos a l'art. 1902 CC quan aquella exerceix una influència significativa. La figura de la responsabilitat derivada de la culpa *in contrahendo* es refereix a subjectes que negocien un contracte futur com a contractants i no sembla que pugui ser aplicada a les plataformes en relació amb el contracte principal. Tanmateix, el sistema de clàusula general emprat per l'art. 1902 CC és prou ample per imputar una responsabilitat civil a l'operador en aquests casos. És clar que no es donarà si la plataforma expressa amb prou claredat que no assumeix cap mena de responsabilitat per la correcció de la informació. Ara bé, les plataformes sovint exerceixen una forta influència en els clients en un mercat electrònic en el qual aquests darrers no mantenen un contacte directe i presencial amb el proveïdor. Estudis empírics demostren que les opinions positives d'altres clients tenen una influència significativa en la decisió del client de celebrar el contracte principal. Així, una classificació presentada com una recomanació

⁸⁴ El numeral 15 de l'art. 4 de la Directiva (UE) 2024/2853 defineix l'«operador econòmic» com «tot fabricant d'un producte o component, prestador d'un servei connex, representant autoritzat, importador, prestador de serveis logístics o distribuïdor».

⁸⁵ La regulació assumeix com a vàlid en aquest àmbit el criteri de la influència predominant de les plataformes sobre els proveïdors sorgit de la responsabilitat dels operadors com a prestadors de serveis de la societat de la informació.

(«Millors resultats», «Els nostres millors consells») podrà esdevenir crucial.⁸⁶

Una confiança especial en la plataforma actuarà com a principal pressupòsit de la seva responsabilitat. Aleshores el filtratge d'ofertes i la classificació dels béns i serveis que la plataforma presenta com a pròpies, basades en l'experiència de transaccions anteriors, i les recomanacions o suggeriments podran dur-se a terme sense prendre en consideració suficientment els interessos dels clients, ni emprar la diligència exigible a un bon professional.⁸⁷ L'ocultació de paràmetres utilitzats per la classificació serà un cas paradigmàtic. D'aquesta manera l'operador que ha deixat suficientment clara la seva condició d'intermediari pot haver de respondre, no obstant això, com a tercer quan assisteix en la contractació del bé o servei subjacent a partir de la seva reputació i fiabilitat.⁸⁸

⁸⁶ Christoph BUSCH, «Effektiver Verbraucherschutz im online-handel: verantwortung und haftung von Internetplattformen», 1-77, p. 33, en un informe de 22 de novembre de 2019 presentat per la *Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.* i finançat pel Ministeri de Justícia i Protecció del Consumidor alemany (disponible a <https://www.vzbv.de/publikationen/online-plattformen-und-vergleichsplattformen-die-verantwortung-nehmen>; data de consulta: 5 d'abril de 2025).

⁸⁷ Sobre els criteris que porten a una plataforma a suscitar una especial confiança en els clients, SCHMITT, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung?*, cit., p. 154-157.

⁸⁸ Fora de l'àmbit de les plataformes digitals, en relació amb el § 311(3) BGB, frase segona, Volker EMMERICH, «§ 311 BGB: Rechtsgeschäftliche und rechtsgeschäftsähnliche Schuldverhältnisse», *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, 9. Aufl., C. H. Beck, München, 2022, 3-88, p. 75-77. La jurisprudència alemanya aplica la figura de la *Sachwalterhaftung* a persones assessores i, en particular, a concessionàries de vehicles d'ocasió que actuen com a intermediàries si anuncien la compra d'un vehicle com a «provat en taller» sense haver-lo examinat abans curosament o oculten defectes que coneixen o d'un accident anterior, o si els trivialitzen deliberadament en resposta a preguntes del client. Fa aquest raonament en l'àmbit de les plataformes, BUSCH, «Effektiver Verbraucherschutz im online-handel: verantwortung und haftung von Internetplattformen», cit., p. 33 i 36. De totes maneres, l'informe expressa que la responsabilitat de les plataformes és bastant incerta i acaba recomanant la promulgació d'una regulació aclaridora.

L'art. VI.-2:207 DCFR preveu que els danys causats a una persona per adoptar una decisió basada en la confiança raonable dipositada en una informació o consell incorrectes constitueixen un dany jurídicament rellevant als efectes d'imputar una responsabilitat extracontractual si: a) el consell o informació els proporciona una persona en l'exercici de la seva professió o en el curs d'una activitat comercial; i b) l'emissor coneixia, o es podia esperar raonablement que conegués, que el receptor confiaria en el consell o en la informació a l'hora d'adoptar una decisió com la que adoptà.⁸⁹ La secció novena de l'Audiència provincial de Madrid aplicà aquestes regles model amb valor orientatiu, com a *soft law*, en diverses sentències on es plantejà una responsabilitat extracontractual d'unes empreses intermediàries en la contractació d'actius financers quan foren demandades per les persones inversores;⁹⁰ i res no obsta al fet que les plataformes en línia també es regeixin per aquestes regles si concorren els pressupòsits de la responsabilitat civil (art. 1902 CC), encara que hi hagi una manca d'expertesa.⁹¹

Així, el consell o informació erronis de la plataforma (acció o omissió il·lícita) han de ser la causa de la decisió presa pel client de contractar el bé o servei subjacent i, alhora, aquesta decisió

⁸⁹ Es tracta d'un consell o assessorament que es basa fonamentalment en uns fets incorrectes. Per exemple, una declaració falsa que una llicència urbanística ha estat concedida acompanyada d'una recomanació, explícita o implícita, d'optar per a la compra d'un immoble. A més, el client demandant haurà de provar el caràcter previsible d'una confiança raonable i hom pot presumir que la mateixa concorre més en el cas d'una decisió econòmicament rellevant que si és més trivial. STUDY GROUP ON A EUROPEAN CIVIL CODE i RESEARCH GROUP ON EC PRIVATE LAW (ACQUIS GROUP), *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*, vol.1, Sellier, München, 2009, p. 3222.

⁹⁰ SSAP Madrid (secció 9ª) 346/2021 de 5 de juny, 382/2021 de 16 de juliol, 406/2021 de 9 de setembre i 510/2021 de 21 d'octubre, ECLI:ES:APM:2021:8710, ECLI:ES:APM:2021:9539, ECLI:ES:APM:2021:10206 i ECLI: ES:APM:2021:12588, respectivament.

⁹¹ Respecte del § 311(3) BGB, frase segona, EMMERICH, «§ 311 BGB: Rechtsgeschäftliche und rechtsgeschäftsähnliche Schuldverhältnisse», *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, cit., p. 79-85.

ha de ser la causa del dany (causalitat).⁹² I, pel que fa a l'element de la culpa, si l'operador ha permès publicar a la plataforma revisions o comentaris falsos de persones no clientes que reben vals-descompte del proveïdor a canvi de promoure els béns o serveis subjacents, el client podrà reclamar un rescabament dels danys a l'interès de la confiança causats per aquesta conducta (interès negatiu). En canvi, la manca de negligència professional de la plataforma podrà excloure una responsabilitat civil quan la mateixa facilita una contrasenya als clients després de comprovar que els mateixos efectivament han contractat els béns o serveis subjacents, com a requisit previ a fer la revisió o comentaris, i alhora comprova la seva autenticitat. A més, no es pot descartar una eventual concurrència de culpa del client quan aquest no contrastà la informació.

En cas de responsabilitat civil el client podrà reclamar a la plataforma un rescabament de les despeses ocasionades per la contractació dels béns o serveis subjacents i, si escau, les pèrdues d'oportunitat resultants de celebrar el contracte principal amb el proveïdor, però la indemnització no inclourà l'interès de compliment del contracte principal o interès positiu.⁹³

La celebració d'un contracte d'accés o intermediació entre la plataforma i el client no hauria d'excloure una eventual responsabilitat extracontractual de la plataforma resultant de la confiança suscitada en el client en la contractació dels béns i

⁹² En relació amb la responsabilitat de l'art. VI.-2:207 DCFR, l'autoria del projecte precisament posa l'exemple d'una empresa auditora que negligentment passa per alt unes pèrdues comptables considerables de l'empresa auditada, posteriorment unes persones inverteixen en ella confiant en l'informe i poc després la mateixa esdevé insolvent. Aleshores l'empresa auditora esdevé responsable enfront dels inversors pel preu pagat per les accions. STUDY GROUP ON A EUROPEAN CIVIL CODE i RESEARCH GROUP ON EC PRIVATE LAW (ACQUIS GROUP), *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*, cit., p. 3222-3223.

⁹³ La compensació ha de procurar col·locar el client en la mateixa posició en què estaria si no hagués arribat a celebrar el contracte principal. Cf. EMMERICH, «§ 311 BGB: Rechtsgeschäftliche und rechtsgeschäftsähnliche Schuldverhältnisse», cit., p. 79-80.

serveis subjacents.⁹⁴ Una cosa és configurar una responsabilitat per danys ocasionats als clients a conseqüència de l'incompliment d'unes obligacions de l'operador derivades del contracte d'accés o intermediació, expressament acordades o resultants de la bona fe contractual (art. 1258 CC), i una altra ben distinta imputar una responsabilitat civil a la plataforma en línia com a tercer pels danys i perjudicis causats als clients.

Així les coses, reprenent el supòsit de la caiguda des d'un cavall en el marc d'una activitat contractada des d'una plataforma,⁹⁵ probablement hom hauria pogut imputar una responsabilitat civil a l'operador per la confiança suscitada en el client en la contractació del servei basada en l'art. 1902 CC. Hom podia esperar raonablement que la plataforma conegués que el seu anunci, expressant que el sistema d'opinions s'assegurava que les empreses estaven sotmeses als estàndards de professionalitat més alts, era susceptible de suscitar una confiança especial a l'hora de contractar el servei al proveïdor en els clients que cercaven la pràctica d'una activitat segura. El fet de no contrastar la informació donada verificant si l'empresa proveïdora estava inscrita en el registre d'empreses i establiments turístics de Castella la Manxa, o si tenia contractades les assegurances de responsabilitat civil i d'accidents preceptives i reunia els requisits per a la inscripció, denota una actuació negligent de la plataforma. I, a més, és plausible considerar que la informació facilitada causà no solament la decisió de contractar el servei sinó també els danys corporals resultants de la caiguda. El fet que la persona monitora no hagués amarrat correctament les regnes del cavall revela que la pràctica de

⁹⁴ També la responsabilitat de l'art. VI-2:207 DCFR és concebuda independentment de si existeix una relació contractual amb el destinatari del consell o informació. STUDY GROUP ON A EUROPEAN CIVIL CODE i RESEARCH GROUP ON EC PRIVATE LAW (ACQUIS GROUP), *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*, cit., p. 3221. En canvi, Ronny HAUCK/ Heiko BLAUT, «Die (quasi-)vertragliche Haftung von Plattformbetreibern», *Neue Juristische Wochenschrift*, núm. 20, 2018, 1425-1430, p. 1428, sostenen que la responsabilitat del § 311(3) BGB tan sols és aplicable quan manca un contracte entre la plataforma i el client.

⁹⁵ SAP Cuenca (secció 1ª) 118/2018 de 8 de maig, ECLI:ECLI:ES:APCU:2018:196.

l'activitat en realitat no era segura quan la víctima contractà des de la plataforma confiant en el fet que el servei subjacent reunia aquesta qualitat.

Una vegada examinades les obligacions implícites o accessòries imposades per la bona fe (art. 1258 CC) a la plataforma en el marc del contracte d'accés quan existeix una transparència pel que fa a la condició d'intermediària, i traçada la distinció amb una eventual responsabilitat extracontractual per la confiança suscitada en el client en la contractació del bé o servei subjacent, aquesta investigació considera indispensable prestar atenció així mateix a una eventual responsabilitat contractual de l'operador dimanant d'una distribució de riscos i oportunitats que resulta dels contractes celebrats entre els diversos subjectes involucrats.

4. Una responsabilitat contractual de la plataforma basada en la distribució de riscos i oportunitats: un «aixecament del vel» més enllà de la transparència

Si ens atenim a la distribució contractual de riscos i oportunitats, resulta que les plataformes en línia sovint actuen com a intermediàries en la contractació de béns i serveis. Habitualment ofereixen un lloc web que permet als clients cercar béns o serveis seleccionant uns paràmetres i contractar els que es troben disponibles als proveïdors. Inverteixen principalment a posar a disposició dels dos grups d'usuaris una eina tecnològica i alhora procuren ocupar una posició prominent en el mercat aprofitant unes economies d'escala. A canvi, obtenen una retribució dels proveïdors per cada contracte principal celebrat i, eventualment, de la publicitat; i també reben com a contraprestació les dades personals dels clients, les quals sovint són emprades per donar

publicitat dels serveis addicionals o fer suggeriments a partir del perfil creat.⁹⁶

En l'àmbit dels serveis de viatge, per exemple, les plataformes en línia no solen assumir la condició de prestadores dels serveis d'allotjament, transport o d'altre tipus, ni la d'organitzadores d'un viatge combinat en els termes de la lletra g) de l'art. 151.1 TRLGDCU.⁹⁷ Encara que les persones viatgeres poden desenvolupar un paper actiu en la selecció dels serveis de viatge, la plataforma no ven un viatge combinat per compte propi, assumint els riscos inherents a la comercialització. No contracta els serveis als proveïdors ni els ven a la persona viatgera amb el propòsit de quedar-se un marge comercial, ni assumeix el risc que l'execució tingui lloc en la forma enunciada. De fet, una economia de plataformes és incompatible amb una organització de viatges on sovint resulta imprescindible conèixer molt bé el producte i viure l'experiència de la destinació turística en primera

⁹⁶ Bram DEVOLDER, «Contractual Liability of the Platform», a Bram DEVOLDER (ed.), *The Platform Economy (Unravelling the Legal Status of Online Intermediaries)*, Intersentia, Cambridge-Antwerp-Chicago, 2019, 31-88, p. 32-33; també, Christian TWIGG-FLESNER, «Online Intermediary Platforms and English Contract Law», a Paul S. DAVIES/ Tan CHENG-HAN (eds.), *Intermediaries in Commercial Law*, Hart, Oxford-London-New York-New Delhi-Sydney, 2022, 171-192, p. 178.

⁹⁷ La lletra g) de l'art. 151.1 TRLGDCU defineix l'organitzador d'un viatge combinat com «un empresario que combina y vende u oferta viajes combinados directamente, a través de o junto con otro empresario, o el empresario que transmite los datos del viajero a otro empresario a efectos de lo indicado en el párrafo b) 2.º v) [viatges combinats en línia]». Contràriament, Del SAZ DOMÍNGUEZ, «La protección del consumidor que contrata su vuelo, viaje combinado o alojamiento a través de plataformas digitales», cit., p. 79-83, 88 i 92, qualifica d'organitzadora a la plataforma en línia eDreams després de considerar el seu paper actiu en la contractació del viatgesuprimir. L'autora invoca a més l'art. 150.3 TRLGDCU, segons el qual «no quedarán eximidos de las obligaciones establecidas en este libro los organizadores de viajes combinados, o, en su caso, los minoristas, así como los empresarios que facilitan servicios de viaje vinculados, aunque declaren que actúan exclusivamente como prestadores de un servicio de viaje, como intermediarios o en cualquier otra calidad, o que los servicios que prestan no constituyen un viaje combinado o servicios de viaje vinculados». Una norma que no aclareix per quins motius aquests subjectes no s'eximiran de responsabilitat (CARRASCO PERERA, *Derecho de contratos*, cit., p. 1602) ni en quins supòsits esdevé aplicable.

persona abans d'ofrir els serveis integrants d'un viatge combinat.⁹⁸ Des d'aquesta perspectiva, les plataformes en línia com a molt actuaran com a facilitadores o intermediàries de serveis de viatge vinculats.⁹⁹

Al meu entendre, un mateix plantejament hauria de regir en la contractació de qualsevol bé o servei subjacent. El fet que algunes plataformes com Amazon assumeixin un paper encara més actiu assumint l'obligació de transportar el bé al domicili del client,¹⁰⁰ o oferint una garantia comercial addicional (l'anomenada «Garantia de la A a la Z»),¹⁰¹ no hauria de desplaçar el criteri de la distribució de riscos i oportunitats establerta contractualment.¹⁰² Això sense perjudici d'una eventual responsabilitat civil contractual o

⁹⁸ Els proveïdors solen oferir als organitzadors viatges de familiarització o de cortesia (en anglès *fam trips* o *fam tours*) abans no decideixen emprar els prestadors com a auxiliars en el compliment d'un contracte de viatge combinat i assumir el risc inherent a la seva execució.

⁹⁹ És en aquest sentit que s'ha d'entendre la clàusula 13 de les condicions generals per a la contractació de la plataforma Atrápalo, en virtut de la qual «en el cas que el consumidor adquireixi serveis vinculats, no estarà subjecte a la legislació corresponent al Viatge Combinat, sent responsables de cada producte els corresponents proveïdors», referida al requisit d'informació de la lletra a) de l'art. 168.1 TRLGDCU. Sobre la definició de «serveis de viatge vinculats», lletra e) de l'art. 151.1 TRLGDCU. El precepte legal implementa el punt 5 de l'art. 3 de la Directiva (UE) 2015/2302 de 25 de novembre, relativa als viatges combinats i als serveis de viatge vinculats, DOUE L 326 d'11 de desembre de 2015. Una proposta de modificació d'aquesta Directiva de 9 de desembre de 2024 (2023/0435(COD)), preveu una eliminació del concepte de «serveis de viatge vinculats».

¹⁰⁰ El considerant 27è de la Directiva de modernització es refereix a l'obligació d'entregar el bé com un aspecte del contracte sobre el qual el proveïdor del mercat en línia pot assumir la responsabilitat i del qual té l'obligació d'informar a les persones consumidores, encara que ni la lletra d) de l'apartat 1 de l'art. 6 bis que aquesta Directiva introdueix en la Directiva 2011/83/UE, ni la lletra d) de l'apartat 1 de l'art. 97 bis TRLGDCU, no contenen cap referència expressa a aquest aspecte.

¹⁰¹ Es pot consultar l'anomenada «Garantia de la A a la Z» a <https://www.amazon.es/gp/help/customer/display.html?nodeId=GQ37ZCNECJKTFFYQV> (data de consulta: 5 d'abril de 2025). Pel seu comentari, MINERO ALEJANDRE, «Responsabilidad de Amazon por las ventas concertadas por terceros en su Marketplace?», cit., p. 46-49, segons la qual Amazon assumeix una responsabilitat contractual pròpia amb totes les persones compradores a partir d'aquesta garantia comercial.

¹⁰² Cf. *ibidem*, p. 41-42.

extracontractual de la plataforma quan el bé es malmet o s'extravia durant el transport per una causa imputable al seu personal, o si la seva acció o omissió causa danys i perjudicis al client (p. ex., malmet la bústia del client en el moment del lliurament). Nogensmenys, les figures de la responsabilitat contractual i la garantia comercial haurien de ser clarament distingides.

Amb tot, en alguns casos la plataforma Amazon actua com a distribuïdora, compra a productors i proveïdors i ven els béns als clients com a propis assumint el risc comercial; i aleshores sí que podrà esdevenir responsable contractual per una falta de conformitat d'acord amb la regulació de la compravenda de béns de consum (arts. 621-20 a 30 del Codi Civil de Catalunya, arts. 114 a 125 TRLGDCU), o el règim general de rescabament de danys i perjudicis (arts. 1101 CC i ss.).

En qualsevol cas, la present investigació és partidària d'emprar el criteri de distribució de riscos i oportunitats bo i assumint que els contractes celebrats per la plataforma són el que són, objectivament i segons llur naturalesa, i no el què les parts expressen formalment que són. Per aquest motiu, si escau, caldrà fer un «aixecament del vel»: la plataforma haurà d'assumir una responsabilitat pels béns i serveis subjacents si resulta que en realitat no ha actuat com a intermediària.¹⁰³

Seran excepcionals els casos en què una plataforma ha de ser qualificada de contractant principal malgrat haver informat de la seva condició d'intermediària als clients i incorporat una clàusula d'intermediació en les condicions generals de la contractació.

Una actuació de contractant *de facto* basada en una assignació d'oportunitats i assumpció de riscos en el contracte principal es podrà conèixer o inferir d'un contracte celebrat entre la plataforma

¹⁰³ Semblantment, MAULTZSCH, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», cit., p. 246-249, en relació amb l'art. 18 de la Discussió de Proposta de Directiva sobre Plataformes d'Intermediació en Línia de l'any 2016, el precedent de l'art. 20 de les Regles model ELI sobre plataformes en línia, encara que únicament quan el contracte principal forma una relació C2C. L'autor pretén trobar una explicació per a l'art. 18 que sigui coherent amb el dret de contractes seguint el model de la revenda de vehicles d'ocasió dutes a terme mitjançant empreses concessionàries i critica l'enfocament subjectiu del text resultant de fer dependre el criteri de la influència predominant de la plataforma d'un nivell raonable de comprensió del client.

i el proveïdor amb anterioritat a la creació de l'estructura triangular originada pels contractes d'accés. Així, un contracte de distribució celebrat amb el fabricant d'un bé, una reserva de places d'allotjament en règim de contingent conclòs amb un hotel, un arrendament d'un habitatge d'ús turístic, o un contracte laboral amb els conductors d'uns vehicles, palesaran una voluntat inequívoca de la plataforma de comercialitzar directament el bé o servei i córrer el risc comercial de l'operació. La plataforma esdevindrà, respectivament, venedora del bé, prestadora d'un servei d'allotjament turístic o —si integra l'estada en un hotel en el marc d'un viatge combinat— organitzadora, sotsarrendadora d'un habitatge d'ús turístic, o prestadora d'un servei de transport de vehicle amb conductor, encara que la mateixa aparegui formalment com a intermediària enfront del client. La mateixa situació es podrà donar quan la plataforma ha celebrat un contracte amb un tercer (p. ex., contracte de *leasing* de vehicles que es destinen a un transport amb conductor). La intermediació és una activitat dirigida a què terceres persones celebrin contractes sobre un bé o servei. El lucre buscat per la plataforma a partir d'aquests i altres contractes, celebrats amb anterioritat al contracte d'accés que la mateixa celebra fictíciament amb els clients, posa de manifest que en realitat la mateixa pretén que se li assignin unes oportunitats a partir de la contractació del bé o servei i que, en conseqüència, ha d'assumir els riscos resultants. Per aquest motiu aleshores la plataforma hauria de ser responsable per una manca de conformitat del bé o servei d'acord amb la regulació aplicable al contracte principal de què es tracti (arts. 621-20 a 30 i 621-67 a 78 del Codi Civil de Catalunya, arts. 114 a 125 TRLGDCU, arts. 161 i 162 TRLGDCU, arts. 1556 i 1560 CC, art. 1101 CC i següents, entre d'altres).

Quan l'estructura contractual triangular només existeix formalment i la plataforma únicament ha celebrat amb el proveïdor un contracte d'accés, caldrà comprovar si en realitat aquest darrer és emprat voluntàriament per aquella com a auxiliar en el compliment del contracte que té per objecte el bé o servei. Aquesta investigació assumeix que el contracte celebrat entre la plataforma i el client serà el que serà, objectivament, i no necessàriament un contracte d'accés (v. gr., contracte de mandat o correatge) simplement pel fet que les parts així ho expressin formalment.

Ara bé, les inferències que hom pugui fer per a concloure que la plataforma ha de respondre contractualment pel bé o servei enfront del client haurien de ser summament respectuoses amb els trets distintius del seu model de negoci. En aquest sentit, l'establiment d'unes característiques concretes dels béns o serveis contractats des de la plataforma o d'uns estàndards mínims de qualitat, la predeterminació del deure de prestació que el client pot exigir en relació amb el bé o servei, o una política del «preu mínim garantit» per a qui utilitza la plataforma com a via per a la comercialització,¹⁰⁴ sovint solen tenir exclusivament una motivació de reputació. Aquestes pràctiques, majoritàriament beneficiàries pels clients, normalment no signifiquen que la plataforma busqui que li siguin assignades les oportunitats del negoci principal, ni els riscos contractuals implícits.

En particular, una plataforma pot legítimament orientar el marc transaccional a béns o serveis d'unes característiques concretes (p. ex., Wallapop, en relació amb béns de segona mà), o únicament d'unes marques, sense que aquestes circumstàncies originin per sí mateixes la seva responsabilitat contractual pels béns o serveis. Com a regla general, tampoc hauria de ser suficient per a imputar automàticament aquesta responsabilitat una influència de la plataforma en el contingut de les condicions generals de la contractació emprades pel proveïdor

¹⁰⁴ Per exemple, el punt 1 de la clàusula B7 («¿Què més et cal saber?») anomenada «*T'igualem el preu*» de la plataforma Booking expressa el següent: «Volem que sempre obtinguis el millor preu possible. Si, després d'haver reservat l'Allotjament amb nosaltres, trobes el mateix Allotjament (amb les mateixes condicions) per menys en un altre lloc web, ens comprometem a reemborsar la diferència, subjecte a les condicions de *T'igualem el preu*». <https://www.booking.com> (data de consulta: 5 d'abril de 2025). En el dret alemany i fora de l'àmbit de les plataformes en línia, Markus MÜLLER, «Die Umgehung des Rechts des Verbrauchsgüterkaufs im Gebrauchtwagenhandel», *Neue Juristische Wochenschrift*, núm. 28, 2003, 1975-1980, p. 1979, sosté en la compravenda de vehicles d'ocasió que l'anterior relació entre l'antic propietari i l'empresa concessionària només pot ser un criteri dèbil a l'hora d'avaluar si procedeix excloure el model de la intermediació, puix que aquesta relació no és decisiva pel comprador-consumidor, i posa com a exemple el preu de venda mínim garantit.

en el contracte principal celebrat amb el client;¹⁰⁵ ni que el proveïdor incideixi en la classificació de la oferta del bé o servei en el lloc web remunerant a la plataforma, si aquesta és prou transparent pel que fa a la utilització d'aquest paràmetre;¹⁰⁶ ni la circumstància que la plataforma obligui a incloure un servei de viatge (p. ex., visita a un parc d'atraccions) en un viatge combinat organitzat per una altra empresa, si això és degut solament a què la primera obté una major retribució quan el servei de viatge és contractat pels clients. En tots aquests casos normalment regirà objectivament una intermediació contractual en línia. Les plataformes podran tenir diferent grau d'influència en la fixació del preu¹⁰⁷ i ni tan sols el fet que el preu final del bé o servei sigui fixat unilateralment per la plataforma hauria de menar en tots els casos a imputar-li una responsabilitat contractual per una manca de conformitat,¹⁰⁸ ni unes instruccions detallades donades al proveïdor

¹⁰⁵ Així, la clàusula «Overbooking, cancelaciones y no shows» integrant de les condicions generals que regeixen els contractes entre la plataforma Booking i els hotels de la Costa Brava estableix que, «*en caso de que no haya habitaciones disponibles a la llegada del Cliente, el Hotel: (a) encontrará un alojamiento alternativo con las mismas o mejores condiciones garantizando la reserva del Cliente; y (b) proporcionará transporte gratuito al hotel alternativo para el Cliente y los acompañantes incluidos en la reserva*».

¹⁰⁶ Art. 5.3 del Reglament UE 2019/1150, de 20 de juny de 2019, sobre el foment de l'equitat i la transparència pels usuaris professionals de serveis d'intermediació en línia, DOUE L 186/57 d'11 de juliol de 2019.

¹⁰⁷ Les plataformes es poden limitar a publicar les ofertes en una aplicació i suggerir als proveïdors uns preus màxims i mínims en funció de les característiques del bé o servei (p. ex., BlaBlaCar), oferir una eina opcional d'estimació del preu en funció dels preus mitjans del mercat en la plataforma (p. ex., Airbnb), imposar al proveïdor l'obligació d'oferir el millor preu en comparació amb altres canals de comercialització i contractació del mateix bé o servei (p. ex., Booking), o fixar unilateralment el preu final (p. ex., Uber).

¹⁰⁸ No en va, MAULTZSCH, «Contractual Liability of Online Platform Operators», cit., p. 227, es refereix a la validesa del contracte de franquícia tot i la significativa influència que exerceix la part franquiciadora sobre les condicions generals celebrades entre la franquiciada i els seus clients, un contracte que sol incloure a més la determinació del preu. L'autor adverteix que l'establiment d'una responsabilitat solidària del franquiciador amb el franquiciat podria resultar absolutament injustificada. Distintament, en el dret espanyol, Matilde CUENA CASAS, «La contratación a través de plataformas intermediarias en línea», *Cuadernos de*

sobre com ha d'executar la prestació deguda o complir el contracte que té per objecte el bé o servei.

Amb tot, les circumstàncies esmentades podran ser valorades discrecionalment i llur concurrència en el cas concret podrà revelar l'existència d'un contracte celebrat entre la plataforma i el proveïdor amb anterioritat a la creació de l'estructura contractual triangular, més enllà dels contractes d'accés, circumstància que exclourà una intermediació si denota una distribució de riscos i oportunitats impròpia d'aquesta figura.

Així, la manera com la plataforma Uber gestiona els trajectes emprant una eina tecnològica sofisticada,¹⁰⁹ una fixació del preu basada en un algorisme específic¹¹⁰ i, sobretot, la seva actuació *de facto* com a empresària o ocupadora portaren a considerar que la mateixa celebra un contracte de treball amb els conductors dels vehicles.¹¹¹ La plataforma controla la idoneïtat i l'actuació dels conductors, duu a terme un procés de selecció, exigeix a aquests subjectes el compliment de certs requisits (carnet de conduir, certificat d'antecedents penals, assegurança de responsabilitat civil, entre d'altres), els imparteix

Derecho Transnacional, núm. 2, 2020, 283-348, p. 334, sosté categòricament que la imposició del preu per part de la plataforma desnaturalitza el contracte de mediació celebrat amb el proveïdor.

¹⁰⁹ Semblantment, encara que des d'una perspectiva de la influència predominant de la plataforma sobre els proveïdors (*supra* § 2), Raquel LÓPEZ ORTEGA, «Las plataformas Uber, BlaBlaCar y Airbnb: ¿Intermediarias o prestadoras del servicio subyacente?», *Revista de Derecho Mercantil*, núm. 321, 2021, 177-238, p. 209-210, qualifica la plataforma Uber com a titular de l'activitat de transport a partir de la forma com gestiona els trajectes dels conductors dels vehicles; i sosté que BlaBlaCar i Airbnb exerceixen una menor influència en les condicions per a compartir vehicle i prestar allotjament, respectivament, de manera que aquestes últimes són plataformes d'intermediació.

¹¹⁰ Sobre les condicions generals amb incidència en la fixació del preu del servei subjacent integrants dels contractes d'accés celebrats entre plataformes i proveïdors, *ibidem*, p. 198-202.

¹¹¹ La sentència 374/2020 de la Cort de Cassació francesa, Social, de 4 de març, ECLI:FR:CCAS:2020:SO0034, considerarà els conductors de vehicles com a treballadors de la plataforma Uber a partir d'una relació legal de subordinació. Amb anterioritat, SØRENSEN, «Private Law Perspectives on Platform Services», cit., p. 16-17.

uns cursos de formació i els dona unes instruccions detallades sobre com executar la prestació deguda enfront dels clients. La tasca de coordinació i organització de la plataforma excedeix l'àmbit de la intermediació,¹¹² puix que els conductors es veuen immersos en una relació de subordinació i no poden caracteritzar lliurement el servei que presten als clients.

La determinació de l'existència d'una relació laboral, d'acord amb l'art. 4.2 de la Directiva (UE) 2024/2831 de 23 d'octubre, relativa a la millora de les condicions laborals en el treball en plataformes,¹¹³ «haurà de guiar-se principalment pels fets relacionats amb la realització real del treball, inclosa la utilització de sistemes automatitzats de seguiment o de sistemes automatitzats de presa de decisions en l'organització del treball [...], independentment de com es denomini la relació en qualsevol estipulació contractual que puguin haver convingut les parts implicades». Si s'aprecia l'existència d'una relació jurídica laboral a partir d'una anàlisi fàctica de les circumstàncies, aleshores hom no pot considerar que hi ha un contracte de corretatge, mandat o intermediació entre la plataforma i el client. En aquest cas preval l'aplicació d'unes normes imperatives i tuïtives de les persones treballadores, encara que la plataforma ostenti formalment una condició contractual d'intermediària respecte d'ambdós grups d'usuaris. Aleshores caldrà «aixecar el vel» i entendre que la plataforma no assumeix un paper d'intermediària, ni es produeix una relació transaccional triangular, vertaderament no tenen lloc tres contractes sinó solament dos: un contracte laboral entre la plataforma i les persones auxiliars emprades en el compliment del contracte que té per objecte el bé o servei (*v. gr.*, contracte laboral entre la plataforma Uber i els conductors) i el contracte principal celebrat entre la plataforma i els clients (*v. gr.*, contracte de transport entre la plataforma Uber i els clients). En conseqüència, la plataforma Uber pretén l'assignació d'unes oportunitats i, alhora, ha d'assumir uns riscos en el contracte principal i, si escau, esdevenir responsable contractual per una falta de conformitat del servei de transport en virtut dels arts. 1101 CC i

¹¹² LÓPEZ ORTEGA, «Las plataformas Uber, BlaBlaCar y Airbnb», cit., p. 202-210.

¹¹³ DOUE L 2024/2831 d'11 de novembre.

següents, per tal d'assolir una coherència entre els aspectes civils i socials de l'ordenament jurídic.¹¹⁴

Contràriament, quan no s'aprecia l'existència d'una relació jurídica laboral el legislador nacional podria valorar la possibilitat d'establir una responsabilitat contractual de la plataforma amb un règim específic.¹¹⁵ Així succeí a França amb la «*loi Grandguillaume*», la qual fou aprovada per tal d'instaurar un nou marc legal per a les activitats d'intermediació dutes a terme per les «centrals de reserva» (*centrales de réservation*). L'art. 1 de la llei creà l'anomenat Codi dels transports (*Code des transports*).¹¹⁶ Una de les normes del Codi dels transports francès prescriu que «la central de reserves és responsable de ple dret, enfront del client, de la correcta execució de les obligacions derivades del contracte de transport, tant si aquest contracte és celebrat a distància com si no i amb independència de si tals obligacions han de ser complertes per la pròpia central de reserves, o per altres prestadors de serveis, sense perjudici d'un dret de repetició de la central de reserves contra ells» (art. L 3142-3, primer paràgraf). La norma és aplicable únicament a intermediaris que posen en contacte un conductor professional amb un client que vol ser transportat (art. L 3142-1). No és aplicable

¹¹⁴ En aquest sentit, per exemple, la STS-Social plenària 805/2020 de 25 de setembre, ECLI:ES:TS:2020:2924, FJ 20è, declarà que els repartidors que presten serveis de menjar a domicili contractats des de Glovo són treballadors per compte de la plataforma i aquesta no es pot emparar en la seva condició d'intermediària per a no respondre contractualment, per exemple, per un retard de tres hores en una de les entregues. Per a l'anàlisi d'una relació laboral basada en els fets concurrents en el repartiment de menjar a domicili, Marlene Louise Buch ANDERSEN, «Digital Platforms and Insurance Coverage of Damages on Third Parties», *European Review of Private Law*, núm. 6, 2022, 999-1018, p. 1009-1016.

¹¹⁵ En la mesura que l'activitat desenvolupada per Uber fou classificada pel TJUE com «un servei en l'àmbit del transport» i exclosa del camp d'aplicació de la Directiva sobre comerç electrònic, aquesta activitat quedà sotmesa a l'art. 58.1 TFUE; i, com que fins ara no s'han establert mesures a l'empara de l'art. 91.1 TFUE, els legisladors nacionals bé poden regular lliurament l'activitat.

¹¹⁶ *Loi 2016-1920 du 29 décembre 2016 relative à la régulation, à la responsabilisation et à la simplification dans le secteur du transport public particulier de personnes*, en vigor des del 31 de desembre de 2016.

si el conductor és considerat un treballador de l'empresa.¹¹⁷ La regulació francesa no solament estableix una responsabilitat de la central de reserves per l'execució del contracte de transport sinó que, a més, implanta una responsabilitat objectiva: únicament permet a les centrals de reserves exonerar-se totalment o parcial de la seva responsabilitat aportant una prova de què l'incompliment contractual és imputable al client, a un acte imprevisible i inevitable d'un tercer aliè a la prestació del servei previst en el contracte, o bé a força major (art. L 3142-3, paràgraf segon). De totes maneres, la regulació s'aparta del criteri de distribució d'oportunitats i riscos entre els contractants que propugna aquesta investigació i ha estat qualificada d'arbitrària i basada en un enfocament que no promou un equilibri proporcionat de tots els interessos de la relació contractual triangular que es produeix en una economia de plataformes.¹¹⁸

Així i tot, d'acord amb el plantejament d'aquest treball, una responsabilitat indirecta de la plataforma pels conductors de vehicles que utilitza en el compliment del contracte de transport podrà establir-se encara que no existeixi una relació laboral formalment ni objectiva. Una tal responsabilitat tindrà lloc si

¹¹⁷ Lesmentada sentència 374/2020 de la Cort de Cassació francesa, Social, de 4 de març, ECLI:FR:CCAS:2020:SO0034, la qual qualificà els conductors de vehicles com a treballadors de la plataforma Uber, fou considerada com a plenament compatible amb la STJUE (Gran sala) de 20 de desembre de 2017, Uber, C-434/15, ECLI:EU:C:2017:981. Amb l'apreciació de la plataforma com a transportista i no com a prestadora de serveis de la societat de la informació, el Tribunal de Luxemburg obrí la porta a la possibilitat d'admetre la condició de la primera com a empresària o ocupadora dels conductors i que únicament la mateixa és part contractant del servei de transport enfront del client. DURAN, «Digital Intermediaries in the French Code of Transport», cit., p. 118-120.

¹¹⁸ *Ibidem*, p. 116 i 118-120. A més, l'autor mostra la seva sorpresa pel fet que el paràgraf segon de l'art. L 3142-1 del Codi de transports francès no exigeix al passatger provar una negligència de la central de reserves i opina que una responsabilitat objectiva descuida completament els interessos de les plataformes i obstaculitza el progrés tecnològic. També fa notar que es tracta d'una norma imperativa i que una clàusula d'exoneració de responsabilitat podrà ser declarada abusiva d'acord amb l'art. L 212-1 i següents del Codi de consum francès i l'art. 1171 del Codi civil francès.

la plataforma celebra un altre contracte amb els conductors o terceres persones al marge de la creació de l'estructura contractual triangular, més enllà dels contractes d'accés, que revela una distribució d'oportunitats i riscos en el contracte principal i és incompatible amb una intermediació p. ex., contracte d'arrendament de serveis professionals, o contracte de *leasing* dels vehicles).

La responsabilitat del deutor pels auxiliars en el compliment del contracte constitueix un principi general a l'ordenament jurídic nacional. No es troba regulada amb caràcter general i només està prevista en supòsits específics (arts. 1551, 1564, 1596, 1721, 1890 CC, art. 262 CCom, art. 161.1 I TRLGDCU, entre d'altres) però és clar que el seu àmbit d'aplicació excedeix els supòsits en què regeix una relació laboral. En principi, una utilització voluntària del proveïdor del bé o servei precisament en l'activitat del compliment de les obligacions derivades del contracte principal denotant una assignació d'unes oportunitats a favor seu, hauria d'originar una responsabilitat contractual indirecta de la plataforma. La figura presenta un contorn molt imprecís. Amb tot, cal entendre que l'auxiliar en el compliment podrà ser una persona dependent de la plataforma deutora o bé ser un tercer independent, sempre que exerceixi les activitats que integren el compliment degut per la plataforma (cf. art. 1596 CC). Així, una companyia aèria o un hotel podran ser auxiliars en el compliment d'una plataforma organitzadora d'un viatge combinat que inclou els serveis de transport i allotjament, de manera que la plataforma respondrà pels actes d'aquests proveïdors que portin a un fracàs del viatge (art. 161.1 TRLGDCU). I, contràriament, no seran auxiliars de la plataforma les persones autònomes que ofereixen i presten un servei de guia no integrant del viatge i actuant amb independència respecte de la plataforma.

A més, si concorren els pressupòsits d'un responsabilitat contractual per l'auxiliar emprat en el contracte principal, la plataforma en línia hauria de respondre com a deutora d'una manera absoluta, és a dir, sense importar si es troba amb culpa o dol: no es pot excusar al·legant el contracte celebrat amb el proveïdor, sigui un contracte laboral, de mandat, de serveis o d'altre tipus; ni tampoc acreditant que el proveïdor complia les exigències legals per a dur a

terme l'activitat i fou escollit diligentment.¹¹⁹ Ara bé, en aquests casos la responsabilitat de la plataforma per un fet del seu auxiliar no pot anar més enllà del què respondria per un fet propi, llevat quan la introducció de l'auxiliar incrementa el risc d'incompliment; ni tampoc pot respondre contractualment amb major mesura del que haurien de respondre els auxiliars.¹²⁰

En qualsevol cas, aquest plantejament porta a considerar com a absolutament irrelevants un bon nombre de paràmetres emprats per aquella opinió que fonamenta la responsabilitat contractual de les plataformes en la confiança del client en una influència predominant sobre els proveïdors.¹²¹ En particular, el fet que el contracte sigui celebrat entre el proveïdor i el client emprant exclusivament mitjans facilitats per la plataforma, o que l'actuació d'aquesta resulti indispensable per a dur a terme la prestació del servei subjacent, haurien de ser vistos únicament com a trets característics d'un model de negoci propi de la intermediació en línia.¹²² Tampoc haurien de tenir cap mena de ressò a l'hora d'imputar una responsabilitat contractual pels béns o serveis subjacents altres circumstàncies, com ara la retenció per part de la plataforma de la identitat del proveïdor o els detalls de contacte fins a després de la celebració del contracte proveïdor-client; ni un sistema de gestió i cobrament del pagament del preu dels béns o serveis efectuat pels clients i que permet a la plataforma detreure l'import de la seva remuneració i transferir la quantitat restant al proveïdor; o bé que la comercialització se centri en la plataforma i no amb els proveïdors; o l'establiment d'uns requisits d'accés necessaris per a prestar

¹¹⁹ Fora de l'àmbit de les plataformes, CARRASCO PERERA, *Derecho de contratos*, cit., p. 1155-1169, especialment p. 1157 i 1162-1167, per a qui el deutor respondrà per la seva pròpia negligència d'acord amb l'art. 1104 CC per no escollir diligentment l'auxiliar, no per un fet del seu auxiliar, quan no pot provar que l'incompliment s'ha produït per una contingència aliena a la seva organització.

¹²⁰ Per exemple, art. 162.5 *in fine* TRLGDCU.

¹²¹ *Supra* § 2.

¹²² Cf. LÓPEZ ORTEGA, Raquel, «Las plataformas Uber, BlaBlaCar y Airbnb», cit., p. 207.

adequadament el servei.¹²³ A parer meu, aquestes circumstàncies simplement formen part d'una economia de plataformes i no haurien de significar cap particularitat pel que fa al règim de responsabilitat contractual envers els béns i serveis subjacents.

5. Conclusions

La legislació de la UE, catalana i espanyola han optat per la prudència a l'hora d'establir una responsabilitat de les plataformes en línia per l'incompliment dels contractes subjacents. Les normes no contenen regles encaminades a fer respondre l'operador de la plataforma per una manca de conformitat dels béns o serveis, ni com a intermediari (art. 231-5 Codi de consum de Catalunya), ni com a contractant principal (p. ex., arts. 621-20 a 30 i 621-67 a 78 del Codi Civil de Catalunya; arts. 114 a 125 TRLGDCU), sinó que fan prevaldre la transparència respecte de la seva condició d'intermediari i la distribució de les obligacions contractuals (segona frase de l'art. 231-4.1 del Codi de consum de Catalunya; apartat 3 de l'art. 59 bis i lletra d) de l'apartat 1 de l'art. 97 bis TRLGDCU).

En la responsabilitat dels operadors de plataformes en línia cal distingir entre les diferents relacions contractuals dels subjectes implicats per a preservar els principis de llibertat contractual (art. 1255 CC) i de relativitat dels contractes (art. 1257 I CC). Dues línies doctrinals propugnen fer respondre els operadors intermediaris per una manca de conformitat del bé o servei amb el contracte principal, sigui contractualment per l'incompliment d'uns suposats deures legals d'informació o bé extracontractualment i de manera indirecta per un contingut il·lícit publicat pel proveïdor del bé o servei d'acord amb els paràmetres de l'art. 6 del Reglament de Serveis Digitals. Tanmateix, la normativa només imposa la informació precontractual a l'empresari

¹²³ Per exemple, el fet que la plataforma BlaBlaCar per a compartir vehicles sol·liciti la identitat dels conductors de vehicles, el carnet de conduir, una antiguitat mínima com a conductor, la inspecció tècnica del vehicle, una assegurança de responsabilitat civil i d'altres requisits.

que contracta amb les persones consumidores (en general, art. 60 TRLGDCU; en la contractació a distància, art. 97 TRLGDCU); i l'art. 6 del Reglament de Serveis Digitals contempla una responsabilitat extracontractual i relacionada amb una informació o contingut il·lícit emprant uns paràmetres que són difícilment extrapolables a una responsabilitat contractual per una manca de conformitat del bé o servei.

Com alternativa, aquesta investigació considera més escaient explorar quin abast haurien de tenir unes obligacions implícites de verificar i fer el seguiment dels béns i serveis subjacents assumides per la plataforma en el contracte d'accés a partir de la bona fe (art. 1258 CC). Quan una plataforma permet la comercialització d'uns béns o serveis que presenten uns indicis raonables de la seva manca de conformitat amb el contracte principal, hauria de respondre per incompliment del contracte d'accés; i aleshores sembla admissible la procedència d'un rescabament consistent, eventualment, en un reemborsament de l'import abonat pel bé o servei, o per les despeses o pèrdues sofertes pels clients en el contracte celebrat amb el proveïdor o, fins i tot, pel dany corporal ocasionat, basat en les normes reguladores del contracte de mandat (art. 622-27.3 CCCat o, en el dret civil comú, art. 1726 CC) i, sobretot, les regles generals de l'art. 1101 CC i següents; i en alguns casos també serà plausible l'exigència d'una rebaixa del preu a la plataforma per part del client com a forma de liquidar el dany sofert. Aquest plantejament és més coherent amb els principis fonamentals del dret contractual i respectuós amb el model de negoci de les plataformes.

La preservació de la voluntat de la plataforma expressada en unes condicions generals de la contractació hauria de ser compatible amb una eventual responsabilitat extracontractual per una especial confiança suscitada en el client quan contracta el bé o servei. L'entorn digital característic d'una economia de plataformes és propici per crear aquesta confiança, si bé l'actuació hauria de ser objecte d'un escrutini rigorós dut a terme a partir dels pressupòsits de la responsabilitat civil (art. 1902 CC). La confiança raonable hauria de ser previsible, l'operador hauria de facilitar un consell o informació incorrectes negligentment o amb dol i la mateixa incorrecció causar els danys i perjudicis soferts pel client, en línia amb les regles model de l'art. VI.-2:207 DCFR.

Amb tot, cal que la responsabilitat contractual de les plataformes digitals per una manca de conformitat del bé o servei obeeixi, en darrera instància, a qui és el subjecte que en realitat aprofita les oportunitats resultants de la comercialització i assumeix els riscos del contracte principal (compravenda, arrendament, prestació de serveis o d'altres) des d'una perspectiva econòmica. Hauria de fer-se un «aixecament del vel» si aquest subjecte és una plataforma que aparentment es presenta com a intermediària. Si un contracte addicional a la relació triangular celebrat per la plataforma —afegit als contractes d'accés amb els dos grups d'usuaris i al contracte principal— palesa una distribució d'oportunitats i riscos impròpia d'una intermediació, la mateixa ha de ser tinguda com a venedora o arrendadora del bé, prestadora del servei o, en definitiva, contractant principal. En aquest cas es desnaturalitza el contracte d'intermediació i hauria de prevaldre la realitat material abans que la transparència, una responsabilitat de l'operador de la plataforma enfront del client pel bé o servei contractat.

En tot cas, convé descartar qualsevol nova regulació encaminada a fer respondre contractualment les plataformes sobre la base de la seva influència predominant sobre els proveïdors de béns o serveis, bo i prenent en consideració una sèrie de circumstàncies intrínseques al model d'intermediació en línia. La recerca conclou que un enfocament que té com a màxim exponent l'art. 20 de las Regles model ELI sobre plataformes en línia pot esdevenir pernicios. Una visió com aquesta menysté massa coses importants: els pressupòsits generals de la responsabilitat contractual (art. 1101 CC i ss.), una distribució de les oportunitats i riscos realitzada en cadascuna de les tres relacions contractuals integrants de l'ambient transaccional creat per la plataforma, els principis de llibertat contractual (art. 1255 CC) i relativitat dels contractes (art. 1257 I CC), el valor d'una transparència i la importància d'un model de negoci d'unes empreses intermediàries que, sortosament, l'actual marc legal espanyol i la majoria de les sentències sí que semblen preservar (apartat 3 de l'art. 59 bis i lletra d) de l'apartat 1 de l'art. 97 bis TRLGDCU). Al cap i a la fi, una economia de plataformes transparent pot esdevenir molt favorable per les persones consumidores i un comportament poc acurat d'aquestes últimes no hauria de justificar la seva protecció.

Bibliografia

- ÁLVAREZ MORENO, María Teresa, *La contratación electrónica mediante plataformas en línea: Modelo negocial (B2C), régimen jurídico y protección de los contratantes (proveedores y consumidores)*, Reus, Madrid, 2021.
- ANDERSEN, Marlene Louise Buch, «Digital Platforms and Insurance Coverage of Damages on Third Parties», *European Review of Private Law*, núm. 6, 2022, p. 999-1018.
- BECH SERRAT, Josep Maria, «La influencia predominante de las plataformas en línea y la responsabilidad contractual por los bienes y servicios subyacentes», *InDret: Revista para el Análisis del Derecho*, núm. 2, 2024, p. 45-101.
- BERBERICH, Matthias, «Due diligence obligations, content moderation and procedural fairness», a STEINRÖTTER, Björn/ HEINZE, Christian/ DENG, Michael (eds.), *EU Platform Law: A Handbook*, Nomos-Beck-Hart, Baden-Baden, 2025, p. 101-155.
- BUSCH, Christoph, «Effektiver verbraucherschutz im online-handel: verantwortung und haftung von Internetplattformen», 22 de novembre de 2019, p. 1-77 (disponible a https://www.vzbv.de/sites/default/files/downloads/2020/02/12/vzbv_gutachten_verbraucherrechtliche_plattformhaftung.pdf; data de consulta: 5 d'abril de 2025).
- BUSCH, Christoph/ DANNEMANN, Gerhard/ SCHULTE-NÖLKE, Hans/ WIEWIÓROWSKA-DOMAGASKA, Aneta/ ZOLL, Fryderyk (RESEARCH GROUP ON THE LAW OF DIGITAL SERVICES), «The ELI Model Rules on Online Platforms», p. 1-20 (disponible a https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3870296; data de consulta: 5 d'abril de 2025); també a *Journal of European Consumer and Market Law*, núm. 2, 2020, p. 61-70.
- CAFAGGI, Fabrizio, «Redes contractuales y teoría contractual: una agenda de investigación para un derecho contractual europeo», a RUIZ PERIS, Juan Ignacio (dir.), *Nuevas perspectivas del derecho de redes empresariales*, Tirant lo blanch, València, 2012.
- CÁMARA LAPUENTE, Sergio. «Un primer balance de las novedades del RDL 7/2021, de 27 de abril, para la defensa de los consumidores en el suministro de contenidos y servicios digitales (la transposición de las Directivas 2019/770 y 2019/771)», *Diario La Ley*, núm. 9881, juny de 2021, p. 1-40.

- CARRASCO PERERA, Ángel, *Derecho de contratos*, 4ª ed., Aranzadi, Madrid, 2024.
- CONRAD, Albrecht, «Responsability and liability of intermediaries», a STEINRÖTTER, Björn/ HEINZE, Christian/ DENG, Michael (eds.), *EU Platform Law: A Handbook*, Nomos-Beck-Hart, Baden-Baden, 2025, p. 30-75.
- CUENA CASAS, Matilde, «La contratación a través de plataformas intermediarias en línea», *Cuadernos de Derecho Transnacional*, núm. 2, 2020, p. 283-348.
- DEL SAZ DOMÍNGUEZ, Lucía, «La protección del consumidor que contrató su vuelo, viaje combinado o alojamiento a través de plataformas digitales», *Revista CESCO*, núm. 48, 2023, p. 73-95.
- DEVOLDER, Bram, «Contractual Liability of the Platform», a DEVOLDER, Bram (ed.), *The Platform Economy (Unravelling the Legal Status of Online Intermediaries)*, Intersentia, Cambridge-Antwerp-Chicago, 2019, p. 31-88.
- DÍEZ SOTO, Carlos M., «Responsabilidad de los proveedores de mercados en línea por incumplimiento del contrato subyacente», a GONZÁLEZ PACANOWSKA, Isabel/ PLANA ARNALDOS, M^o Carmen (dirs.), *Contratación en el entorno digital*, Aranzadi, Cizur Menor, 2023, p. 159-220.
- DURAN, Habat, «Digital Intermediaries in the French Code of Transport- An Example Based on Uber», *Journal of European Consumer and Market Law*, núm. 3, 2021, p. 115-121.
- EMMERICH, Volker, «§ 311 BGB: Rechtsgeschäftliche und rechtsgeschäftsähnliche Schuldverhältnisse», *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, 9 Auf., C.H. Beck, München 2022, p. 3-88.
- HAUCK, Ronny/ BLAUT, Heiko, «Die (quasi-)vertragliche Haftung von Plattformbetreibern», *Neue Juristische Wochenschrift*, núm. 20, 2018, p. 1425-1430.
- IAMICELI, Paola, «Online Platforms and the Digital Turn in EU Contract Law: Unfair Practices, Transparency and the (pierced) Veil of Digital Immunity», *European Review of Contract Law*, núm. 4, 2019, p. 392-420.
- LÓPEZ ORTEGA, Raquel, «Las plataformas Uber, BlaBlaCar y Airbnb: ¿Intermediarias o prestadoras del servicio subyacente?», *Revista de Derecho Mercantil*, núm. 321, 2021, p. 177-238.
- MARTÍNEZ ESPÍN, Pascual, «Productores, proveedores, plataformas, intermediarios, guardianes de acceso», a CARRASCO PERERA, Ángel

- (coord.), *Derecho de Consumo (Materiales, fundamentos, aplicaciones)*, Aranzadi, Cizur Menor, 2023, p. 459-486.
- MAULTZSCH, Felix, «Contractual Liability of Online Platform Operators: European Proposals and established Principles», *European Review of Contract Law*, núm. 3, 2018, p. 209-240.
- MAULTZSCH, Felix, «Verantwortlichkeit der Plattformbetreiber», a BLAUROCK, Uwe i SCHMIDT-KESSEL, Martin (eds.), *Plattformen*, Nomos, Baden-Baden, 2018, p. 223-256.
- MINERO ALEJANDRE, Gemma, «Responsabilidad de Amazon por las ventas concertadas por terceros en su Marketplace? Estudio de la cuestión a fecha de 2021 y perspectivas de futuro», *Revista CESCO*, núm. 37, 2021, p. 33-50.
- MÜLLER, Markus, «Die Umgehung des Rechts des Verbrauchsgüterkaufs im Gebrauchtwagenhandel», *Neue Juristische Wochenschrift*, núm. 28, 2003, p. 1975-1980.
- ROTT, Peter, «Die vertragliche position des Online-Plattformbetriebers als Vermittler», a ROTT, Peter i TONNER, Klaus (eds.), *Online-Vermittlungsplattformen in der Rechtspraxis*, Nomos, Baden-Baden, 2018, 62-80.
- ROTT, Peter, «New Liability of Online Marketplaces Under the Digital Services Act?», *European Review of Private Law*, núm. 6, 2022, p. 1039-1058.
- SCHMITT, Maximilian, *Elektronische Marktplätze -Vermittler ohne Produktverantwortung? Produktbezogene Pflichten und Haftung von Betreibern elektronischer Marktplätze*, Duckler & Humblot, Berlin, 2022.
- SEVILLA GONZÁLEZ, Celia, «Compraventa entre particulares a través de la plataforma Wallapop con defectos ocultos. ¿Es arbitrable por arbitraje de consumo?», *Centro de Estudios de Consumo*, 14 d'octubre de 2024, p. 1-5.
- SØRENSEN, Marie Jull, «Private Law Perspectives on Platform Services (Uber: A business model in search of a new contractual legal frame?)», *Journal of European Consumer and Market Law*, núm. 1, 2016, p. 15-19.
- SØRENSEN, Marie Jull, «Draft Model Rules on Online Intermediary Platforms», a DEVOLDER, Bram (ed.), *The Platform Economy (Unravelling the Legal Status of Online Intermediaries)*, Cambridge-Antwerp-Chicago, Intersentia, 2019, p. 173-186.
- SØRENSEN, Marie Jull, «Is the "New Deal" for Consumers a Big Deal? Consumer Protection and the New Information Duties for Online

Marketplaces», *European Review of Private Law*, núm. 6, 2022, p. 1019-1038.

TWIGG-FLESNER, Christian, «Online Intermediary Platforms and English Contract Law», a DAVIES, Paul S./ CHENG-HAN, Tan (eds.), *Intermediaries in Commercial Law*, Hart, Oxford-London-New York-New Delhi-Sydney, 2022, p. 171-192.

VILALTA NICUESA, Aura Esther, «La regulación europea de las plataformas de intermediarios digitales en la era de la economía colaborativa», *Revista Crítica de Derecho Inmobiliario*, núm. 765, 2018, p. 275-330.

VILGERTSHOFER, Fabian, *Online-Plattformen und vertragliche Haftung*, C.H. Beck, München, 2019.

Documenta
Universitaria

@DocUniv
documentauniversitaria.com

Universitat
de Girona